

Leerlijn Lezen hv12

Auteurs

Team

Laatst gewijzigd

Licentie

Webadres

content VO- ; Carlijn Hogema

Wikiwijs Maken Auteurs

20 juni 2024

CC Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationale licentie

<https://maken.wikiwijs.nl/83064/>

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Leerlijn Lezen hv12	4
Onderwerp	5
Vooraf	5
Eindproduct-Beoordeling	5
Werkwijze	5
Stap 1	6
Stap 2	7
Stap 3	7
Eindopdracht: Toets	8
Extra opdrachten	13
Extra - vwo	19
Verder kijker	20
Lezen - Hoofdgedachte	21
Vooraf	21
Eindproduct-Beoordeling	21
Werkwijze	21
Stap 1	22
Stap 2	23
Stap 3	24
Stap 4	25
Stap 5	25
Stap 6	26
Stap 7	26
Extra - werkblad	33
Extra opdrachten	33
Verder kijker	39
Lezen - Krantenkoppen	40
Vooraf	40
Eindproduct-Beoordeling	40
Werkwijze	41
Stap 1	41
Stap 2	46
Stap 3	47
Stap 4	48
Stap 5	48
Extra opdrachten	48
Extra - vwo	49
Verder kijker	53
Lezen - Doel formuleren	54
Vooraf	54
Eindproduct-Beoordeling	54
Werkwijze	55
Stap 1	55
Stap 2	61
Stap 3	61
Stap 4	62
Stap 5	63
Extra - havo	63
Extra - vwo	64
Verder kijker	71
Lezen - Leesverslag	72
Vooraf	72
Eindproduct-Beoordeling	72
Werkwijze	72
Stap 1	73
Stap 2	73
Stap 3	74

Stap 4	74
Stap 5	74
Stap 6: Afsluiting	75
Extra opdracht	75
Verderkijker	76
Lezen - Leesstrategie	77
Vooraf	77
Eindproduct-Beoordeling	77
Werkwijze	77
Stap 1	78
Stap 2	78
Stap 3	79
Stap 4	81
Eindopdracht A: Toets	81
Extra opdrachten	86
Extra - vwo	87
Verderkijker	90
Bruikbaarheid van teksten	91
Vooraf	91
Eindproduct-Beoordeling	91
Werkwijze	91
Stap 1: Kennisbank	92
Stap 2: Informeren	95
Stap 3: Amuseren	95
Stap 4: Tot actie overhalen	96
Stap 5: Overtuigen	96
Eindopdracht: Teksten	97
Extra opdracht	97
Verderkijker	98
Lezen - Tekstverband	99
Vooraf	99
Eindproduct-Beoordeling	99
Werkwijze	99
Stap 1	100
Stap 2	100
Stap 3: Volg de signaalwoorden	101
Stap 5: Test elkaar!	101
Stap 5	102
Extra opdrachten	102
Extra - vwo	117
Verderkijker	124
Lezen - Feit of mening?	125
Vooraf	125
Eindproduct-Beoordeling	125
Werkwijze	125
Stap 1	126
Stap 2	129
Stap 3	129
Stap 4	129
Stap 5	130
Stap 6	130
Extra - havo	131
Extra - vwo	131
Verderkijker	137
Lezen - Samenvatten	138
Vooraf	138
Eindproduct-Beoordeling	138
Werkwijze	138
Stap 1	139
Stap 2	140
Stap 3	140

Stap 4	141
Stap 5	141
Extra - LvoorL	142
Extra opdrachten	142
Verderkijker	149
Over dit lesmateriaal	150

Leerlijn Lezen hv12

In de Stercollecties Nederlands hv12 wordt de stof aangeboden in thema's. Ieder thema bestaat uit vier opdrachten. Dat kunnen bijvoorbeeld grammatica-opdrachten, spellingsopdrachten of schrijfoopdrachten zijn.

In de Stercollecties voor leerjaar 1 en 2 zitten ook 10 leesopdrachten. In dit arrangement zijn die tien opdrachten bij elkaar gezet en zo is er een **leerlijn Lezen** ontstaan. In deze opdrachten staat het aanleren van strategieën om informatie uit geschreven teksten te halen centraal. (Kerndoel 5)

De titels van de opdrachten staan in het menu hiernaast.

Onderwerp

Vooraf

In deze leesopdracht staat **het onderwerp** centraal.
Het onderwerp van een tekst geeft aan waar de tekst over gaat.
Maak de volgende oefening.

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Deze opdracht rond je af met het maken van een **toets over het onderwerp van een tekst**.

De toets bestaat uit een aantal meerkeuzevragen.

Beoordeling

Je moet minimaal 80% van de vragen goed beantwoorden om een voldoende voor de toets te halen.

Werkwijze

Activiteiten

Aan de slag		
Stap		Activiteit
Stap 1		Na het bestuderen van de kennisbank kun je van teksten het onderwerp benoemen.
Stap 2		Je gaat op zoek naar een onderwerp van een tekst en kunt het onderwerp uitbeelden voor klasgenoten.
Stap 3		Je kunt na het lezen van een tekst vragen beantwoorden over het onderwerp.
Afronding		
Onderdeel		Activiteit
Samenvattend		Hier vind je de kennisbank en de samenvattingsoefening die horen bij deze opdracht.
Eindopdracht		Je maakt de eindtoets: 'Het onderwerp van een tekst'.
Extra opdracht		Maak één of twee extra opdrachten.

Tijd

Voor deze opdracht heb je **2 lesuren** nodig.

Stap 1

Bestudeer uit de Kennisbank Nederlands het volgende onderwerp:

Lezen: het onderwerp van een tekst

Lees nu het volgende artikel uit Kidsweek en beantwoord de vraag.

Tekst 1

Zijn jouw vrienden te dik, dan is de kans groot dat er zich om jouw middel langzaam een zwembandje ontwikkelt.

Uit onderzoek is gebleken dat te dik zijn besmettelijk is. Dun zijn trouwens ook.

- Door Maartje Dammers

Dat steeds meer mensen te dik zijn, komt volgens de onderzoekers van Harvard omdat obesitas besmettelijk is. Er blijkt dat je vrienden meer invloed op je gewicht hebben dan de genen van je familieleden. Met besmettelijk bedoelen de onderzoekers niet dat het als een griepvirus van mens op mens wordt overgedragen, maar dat vrienden elkaars gedrag kopiëren en dat het idee over wat een goed gewicht is, verandert als een aantal van je vrienden te dik is.

Bron: Kidsweek (bewerkt)

4. Het onderwerp van het artikel is **lichaamsgewicht**.
Waar kijk je naar om het onderwerp van een tekst te bepalen?
Meerdere antwoorden zijn mogelijk.
- A. de lead (de vetgedrukte eerste alinea)
 - B. een eventuele illustratie bij de tekst
 - C. de titel van de tekst

D. de auteur van de tekst

Lees het artikel uit Kidsweek over Lady Gaga en beantwoord de vraag.

Tekst 2

Lady Gaga niet te horen in China

Swing jij gezellig mee met de hits van Lady Gaga? In China is dat verboden. Ook liedjes van Beyoncé en Katy Perry staan op een lijst met verboden nummers.

De Chinese regering vindt de liedjes van de zangeressen te sexy en slecht voor de Chinese cultuur.

Boete

Net als in Nederland, kun je in China muziek van internet downloaden. De regering heeft bedrijven die de verboden nummers in China aanbieden, gezegd dat ze deze moeten verwijderen. Doen ze dit niet, dan krijgen ze een geldboete. De Amerikaanse zangeressen hebben nog niet gereageerd op het verbod.

Bron: www.kidsweek.nl

5. Wat is het **onderwerp** van het artikel?
- A. verboden muziek in China
 - B. muziek downloaden van internet
 - C. swingen
 - D. zangeressen uit Amerika

Bespreek je antwoorden met een klasgenoot.

Stap 2

Onderwerp van een tekst uitbeelden

Maak een groepje van vier leerlingen.
Ieder groepslid zoekt een leuk nieuwsartikel op internet (bijvoorbeeld op www.kidsweek.nl of www.sevendays.nl).

Welk artikel ieder groepslid gekozen heeft, blijft geheim.

Ieder groepslid schrijft het onderwerp van zijn/haar eigen artikel op en bedenkt hoe het onderwerp kan worden uitbeeld. Een van de groepsleden begint met het uitbeelden van het onderwerp van zijn/haar artikel. De andere groepsleden proberen het onderwerp te raden.

Is het onderwerp geraden dan laat de uitbeelder het artikel zien aan de groepsleden.

Daarna is het volgende groepslid aan de beurt om zijn/haar artikel uit te beelden.

Stap 3

Onderwerp van een tekst

Lees de tekst hieronder over Malala. Beantwoord daarna de vraag onderaan de pagina.

Malala wint kindervredesprijs

De meeste kinderen balen dat de vakantie is afgelopen, maar Malala heeft zin in school. Ze wil zelfs dat iedereen in de wereld naar school kan. Haar inzet daarvoor wordt nu beloond.

Malala Yousafzai (geboren in 1997) komt uit Pakistan. Daar mogen meisjes niet naar school van de Taliban. Malala is het daar niet mee eens. In 2012 werd ze zelfs neergeschoten door de Taliban. Ze moest lang herstellen, maar nu gaat het weer goed met haar. Daarom mocht Malala spreken voor de Verenigde Naties. Daar zei ze tegen alle belangrijke wereldleiders dat vrede en school belangrijk zijn. Omdat ze met gevaar voor eigen leven strijdt voor meisjes in de hele wereld, kreeg ze in 2013 de Internationale Kindervredesprijs. Op 6 september is de uitreiking in Den Haag.

Bron: Kidsweek (bewerkt)

Welk onderwerp heeft deze tekst?

- A. Malala wint de Kindervredesprijs
- B. Malala neergeschoten door de Taliban
- C. Vrede en school hebben veel met elkaar te maken
- D. De Taliban verzet zich tegen onderwijs aan meisjes

Vergelijk je antwoorden met een klasgenoot. Hebben jullie hetzelfde antwoord? Zijn jullie het niet met elkaar eens probeer elkaar dan te overtuigen. Lukt dat niet vraag dan hulp aan je docent.

Eindopdracht: Toets

Je hebt nu genoeg geoefend om de eindtoets te maken.

Succes!

Toets

Het onderwerp van een tekst

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292332>

Algemene Informatie

Titel Het onderwerp van een tekst
Aantal Vragen 7

MAIN_SECTION

Om het onderwerp van een tekst te vinden, hoef je de tekst niet helemaal te lezen.
Noem 4 punten waar je op let als je het onderwerp van een tekst zoekt.

Bruiloft voor kikkers

Als de indianen wilden dat het ging regenen, dan deden ze een regendans. In India hebben ze een andere manier: daar organiseert de bevolking bruiloften voor kikkers. Ze geloven dat het hierdoor gaat regenen.

Boeren in het noorden van India hebben veel last van droogte. Alles wat ze hebben geplant, groeit nauwelijks door het tekort aan regenwater. Daarom besloten de boeren om een oud bijgeloof in ere te herstellen. Ze vingen twee kikkers en organiseerden een bruiloft voor de twee beestjes. In India geloven sommige mensen dat het dan gaat regenen.

De kikkers werden voor de bruiloft besprenkeld met geel poeder. Vijf priesters baden voor de beestjes en vervolgens werden ze in een optocht naar een vijver gebracht. De dorpsbewoners gooiden bloemen in de vijver en de kikkers werden erin vrijgelaten. 'Ondanks de moderne tijd geloven we hierin,' zei de oude dorpsleider Kukka Bai. 'Het lijkt op bijgeloof, maar als de bruiloft voorbij is, komt de regen meestal met bakken uit de hemel. Het werkt dus echt.' Behalve deze keer. Er is nog steeds geen regen gevallen. Misschien zijn de kikkers wel niet verliefd op elkaar.

(Bron: www.kidsweek.nl)

Wat zal het **onderwerp** van de hele tekst zijn?

- ☐ Manieren van regenoffers
 - ☐ Kikkerbruiloft voor de regen
 - ☐ Boeren in India
 - ☐ Bijgeloof om het te laten regenen
-

Bejaarde vrouw steelt weer

Doris Payne is 85 jaar en steelt al vanaf haar twintigste superdure juwelen. Elke keer zegt ze tegen de politie dat ze nu echt, écht stopt. Maar dinsdag zagen bewakers van een juwelenwinkel in Atlanta een wel héél oude dief oorbellen jatten.

Gekleed als rijke vrouw bezoekt Doris Payne vaak een juwelier. Daar past ze dan zoveel sieraden, dat het niet opvalt als ze er stiekem een in haar zak stopt. De oorbellen waarmee ze in Atlanta werd betrapt, waren van het chique merk Dior en wel 630 euro waard. Toen ze werd opgepakt door de politie, bleek dat ze eerder in de staat North Carolina ook nog een ring van dertigduizend euro had gestolen! Geleerd van haar fouten heeft ze niet: de bejaarde boef zit voor de zoveelste keer in de gevangenis.

(Bron: www.kidsweek.nl)

Wat zal het **onderwerp** van de hele tekst zijn?

- ☐ bejaarde oorbellendief
- ☐ bejaarde vrouw steelt weer
- ☐ bejaarde vrouw leert niet van haar fouten

- ☐ bejaarde vrouw steeds weer in de gevangenis
-

Brandalarm voor boze basisschooldirecteuren

Schrok je omdat bij jou op school vanochtend het brandalarm afging? Dan ben je niet de enige. Door heel het land moesten kinderen vanochtend naar buiten, de regen in. Gelukkig was er niet echt een brand. Het alarm ging af als een protest van de directeur van je school.

Je hebt vast wel gemerkt dat de juffen en meesters al heel lang boos zijn. Ze vonden dat ze te weinig geld kregen en te hard moesten werken. Daarom gingen ze actie voeren en staken. En het heeft iets opgeleverd. Ze krijgen nu meer geld.

Hele school

De directeuren van basisscholen hebben er ook een beetje geld bij gekregen, maar veel minder dan de leraren. Daarom zijn zij nu boos. Sommige juffen en meesters verdienen nu meer dan de directeur. Dat vinden ze oneerlijk. De directeuren zeggen dat leraren maar op één klas hoeven te passen, terwijl zij op de hele school moeten passen. Ook de leiders van de school hebben het super druk.

Hele land

Door heel het land besloten directeuren dus af te spreken om vanochtend om negen uur het brandalarm af te laten gaan. Om te laten merken dat ze het er niet mee eens zijn.

(Bron: www.kidsweek.nl)

Wat zal het **onderwerp** van de hele tekst zijn?

- ☐ succesvolle actie basisschooldirecteuren
- ☐ brandalarm door protest directeur
- ☐ juffen en meesters al heel lang boos
- ☐ basisschooldirecteuren willen geld
-

**Verbod op games valt slecht
'kamermeerderheid tast grondrechten van kunstenaars aan'**

Deskundigen hebben grote vraagtekens bij de wens van een kamermeerderheid om gewelddadige computerspellen te verbieden. "De vrijheid van de kunst komt in gevaar", zegt onderzoeker David Nieborg van de Universiteit van Amsterdam.

Wat zal het **onderwerp** van de hele tekst zijn?

- ☐ grondrechten
 - ☐ vrijheid van kunst
 - ☐ kamermeerderheid
 - ☐ verbod op games
-

Veilig vrienden maken

Geef jij zomaar je telefoonnummer aan iemand op internet? Of vertel je waar je woont?
Veel jongeren maakt het niet zoveel uit dat hun privégegevens bekend zijn op internet.
Ouders zijn hier niet blij mee. Die zien de gevaren ervan.

Wat zal het **onderwerp** van de hele tekst zijn?

- ☐ vrienden
 - ☐ internet
 - ☐ privégegevens
-

Waarom is het onderwerp van een tekst niet hetzelfde als de inhoud van van een tekst?

- ☐ Het onderwerp van de tekst is hetzelfde als de titel, de inhoud is waar de titel over gaat.
- ☐ De ene tekst met het onderwerp huizen kan een hele andere inhoud hebben dan een andere tekst met het onderwerp huizen.
- ☐ Om het onderwerp te weten moet je de hele tekst lezen, om de inhoud te weten hoef je alleen naar een paar punten te kijken.

Extra opdrachten

Onderwerp van een tekst

In bovenstaande stappen heb je geoefend met het onderwerp van een tekst.

Hieronder vind je hiervoor nog **extra** oefeningen.

Lees de onderstaande artikelen.

Beantwoord vervolgens de vragen onder de tekst.

Portemonnees als lokaas

Verslaggevers van Reader's Digest testten de eerlijkheid van inwoners van zestien steden in Europa, Brazilië, India en de Verenigde Staten. Ze lieten bijna tweehonderd portemonnees achter en bekeken hoeveel er terug werden gebracht naar de rechtmatige eigenaar. Nederland staat op de vierde plek in de ranglijst.

Tijdens het onderzoek van Reader's Digest 'verloren' de verslaggevers 192 portemonnees in zestien verschillende steden. Iedere portemonnee was gevuld met een naam, telefoonnummer, familiefoto, bonnetjes, visitekaartjes en veertig euro. De portemonnees werden achtergelaten in parken, winkelcentra of gewoon op de stoep.

In Amsterdam werden er ook portemonnees als lokaas neergelegd. Zeven van de veertien portemonnees kwamen gevuld terug bij de rechtmatige eigenaar. In de PC Hooftstraat werden de portemonnees het vaakst niet of leeg teruggebracht. In Amsterdam-West en de Bijlmer ging dit een stuk beter.

Naar: metronieuws.nl, 24/09/2013 [titel veranderd]

Foto: ANP

Zonder titel

Eten dat je na een verjaardag overhoudt, krijg je in de dagen erna nog wel een keer op. Maar wat moet je met het lopend buffet en de chocolade taarttoren als een bruiloft niet doorgaat?

Een familie uit Atlanta organiseerde een feestmaal voor dakloze stadsgenoten. Veertig dagen voor de grote dag werd de bruiloft van Tamara afgeblazen. Waarom willen haar ouders niet zeggen, maar wel dat ze het zonde vonden om al het bestelde eten in de afvalbak te zien verdwijnen. Met de familie zouden ze het ook niet op krijgen, dus nodigden ze tweehonderd dakloze stadsgenoten uit om mee te eten.

De daklozenopvang dacht eerst nog dat het om een grapje ging. Maar al snel zagen de organisatoren dat het ernst was en verrasten ze een enorme groep vrouwen en kinderen die normaal nooit met mes en vork eten, laat staan zoveel voedsel achter elkaar. 'Dit was dus eigenlijk ook een leermoment, want nu weten ze allemaal hoe ze een viergangendiner moeten eten en welke etiquette daarbij hoort', vertelt één van de organisatoren aan WBUR.

Naar: Charlotte Goldhoorn, www.sevendays.nl, 26/09/2013 [zonder titel en ingekort]

Natte boel

Afgelopen maand was niet warm en niet koud. De gemiddelde temperatuur was in september met 14,5 graden namelijk precies gelijk aan het langjarig gemiddelde.

De weergoden waren ons verder niet heel gunstig gezind. Er viel meer regen dan normaal en de zon scheen minder dan gemiddeld. Dat meldt het KNMI in zijn maandoverzicht.

Aan het begin van de maand was het een paar dagen warm en fraai zomerweer met in sommige delen van het land temperaturen van 25 graden of hoger. In het Limburgse Ell werd het op 5 september zelfs 32,7 graden. Daarna was het tijdje rond of beneden het gemiddelde, maar de laatste week bepaalde een hogedrukgebied opnieuw het weer met fraaie temperaturen.

Gemiddeld over het land viel er ongeveer 110 mm regen tegen een gemiddelde van 78 mm. Het was daarmee de natste september sinds 2001. Naar: G. Hoevenaars, www.spitsnieuws.nl, 30/09/2013

[Geen titel]

Zwerfhond Sonya hing al zo lang rond op hetzelfde plekje in het Amerikaanse plaatsje Long Beach, dat je haar daar zelfs op Google Streetview kon zien liggen. Het zielige kiekje zorgde ervoor dat Sonya inmiddels is gered. Buurtbewoner Patrick Pettinger gaf de hond altijd eten als hij haar tegenkwam en noemde haar Sonya.

Patrick had zelf al een zieke hond en kon het dier daarom niet in huis halen. Winkeliers in de buurt vertelden dat de hond al bijna tien jaar op het plekje rondzwierf. Op een dag liet zijn vriendin de foto van Sonya op Google zien. Patrick zag dit als een teken en kwam in actie.

Hij heeft samen met een lokale dierenorganisatie een baasje voor Sonya gezocht. En dat is gelukt. Sonya is van straat gehaald, schoongemaakt en ze heeft een bezoekje aan de dierenarts gebracht. Ze woont nu binnen bij haar nieuwe baasje.

Naar: Kidsweek, 20/09/2013

Oefening

Onderwerp van een tekst **

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292336>

Algemene Informatie

Titel Onderwerp van een tekst **
Aantal Vragen 5

In bovenstaande stappen heb je geoefend met het onderwerp van een tekst.

Hieronder vind je hiervoor nog **extra** oefeningen.
Lees de onderstaande artikelen en beantwoord de bijbehorende vragen.

MAIN_SECTION

Portemonnees als lokaas

Verslaggevers van Reader's Digest testten de eerlijkheid van inwoners van zestien steden in Europa, Brazilië, India en de Verenigde Staten. Ze lieten bijna tweehonderd portemonnees achter en bekeken hoeveel er terug werden gebracht naar de rechtmatige eigenaar. Nederland staat op de vierde plek in de ranglijst.

Tijdens het onderzoek van Reader's Digest 'verloren' de verslaggevers 192 portemonnees in zestien verschillende steden. Iedere portemonnee was gevuld met een naam, telefoonnummer, familiefoto, bonnetjes, visitekaartjes en veertig euro. De portemonnees werden achtergelaten in parken, winkelcentra of gewoon op de stoep.

In Amsterdam werden er ook portemonnees als lokaas neergelegd. Zeven van de veertien portemonnees kwamen gevuld terug bij de rechtmatige eigenaar. In de PC Hooftstraat werden de portemonnees het vaakst niet of leeg teruggebracht. In Amsterdam-West en de Bijlmer ging dit een stuk beter.

Naar: metronieuws.nl, 24/09/2013 [titel veranderd]
Foto: ANP

Waar kijk je naar om het onderwerp van deze tekst te bepalen?
Vink meerdere antwoorden aan.

☐

de eerste alinea (de lead)

☐ bron onder de tekst

☐ de titel

☐ de illustratie

☐ de hele tekst

Portemonnees als lokaas

Verslaggevers van Reader's Digest testten de eerlijkheid van inwoners van zestien steden in Europa, Brazilië, India en de Verenigde Staten. Ze lieten bijna tweehonderd portemonnees achter en bekeken hoeveel er terug werden gebracht naar de rechtmatige eigenaar. Nederland staat op de vierde plek in de ranglijst.

Tijdens het onderzoek van Reader's Digest 'verloren' de verslaggevers 192 portemonnees in zestien verschillende steden. Iedere portemonnee was gevuld met een naam, telefoonnummer, familiefoto, bonnetjes, visitekaartjes en veertig euro. De portemonnees werden achtergelaten in parken, winkelcentra of gewoon op de stoep.

In Amsterdam werden er ook portemonnees als lokaas neergelegd. Zeven van de veertien portemonnees kwamen gevuld terug bij de rechtmatige eigenaar. In de PC Hooftstraat werden de portemonnees het vaakst niet of leeg teruggebracht. In Amsterdam-West en de Bijlmer ging dit een stuk beter.

Naar: metronieuws.nl, 24/09/2013 [titel veranderd]
Foto: ANP

Wat is het onderwerp van deze tekst?

☐ portemonnee als lokaas

☐ eerlijkheid getest

☐ Nederland op de vierde plek

☐ onderzoek van Reader's Digest

☐ de hele tekst

Zonder titel

Eten dat je na een verjaardag overhoudt, krijg je in de dagen erna nog wel een keer op. Maar wat moet je met het lopend buffet en de chocolade taarttoren als een bruiloft niet doorgaat?

Een familie uit Atlanta organiseerde een feestmaal voor dakloze stadsgenoten. Veertig dagen voor de grote dag werd de bruiloft van Tamara afgeblazen. Waarom willen haar ouders niet zeggen, maar wel dat ze het zonde vonden om al het bestelde eten in de afvalbak te zien verdwijnen. Met de familie zouden ze het ook niet op krijgen, dus nodigden ze tweehonderd dakloze stadsgenoten uit om mee te eten.

De daklozenopvang dacht eerst nog dat het om een grapje ging. Maar al snel zagen de organisatoren dat het ernst was en verrasten ze een enorme groep vrouwen en kinderen die normaal nooit met mes en vork eten, laat staan zoveel voedsel achter elkaar. 'Dit was dus eigenlijk ook een leermoment, want nu weten ze allemaal hoe ze een viergangendiner moeten eten en welke etiquette daarbij hoort', vertelt één van de organisatoren aan WBUR.

Naar: Charlotte Goldhoorn, www.sevendays.nl, 26/09/2013 [zonder titel en ingekort]

Welk kopje geeft het onderwerp van deze tekst het beste weer (en kun je dus boven de tekst zetten)?

☐ Daklozenopvang is geen grapje

☐ Bruiloft afgeblazen

☐ Bruidsmaal voor daklozen

☐ Leermoment bij viergangendiner

Natte boel

Afgelopen maand was niet warm en niet koud. De gemiddelde temperatuur was in september met 14,5 graden namelijk precies gelijk aan het langjarig gemiddelde.

De weergoden waren ons verder niet heel gunstig gezind. Er viel meer regen dan normaal en de zon scheen minder dan gemiddeld. Dat meldt het KNMI in zijn maandoverzicht.

Aan het begin van de maand was het een paar dagen warm en fraai zomerweer met in sommige delen van het land temperaturen van 25 graden of hoger. In het Limburgse Ell werd het op 5 september zelfs 32,7 graden. Daarna was het tijdje rond of beneden het gemiddelde, maar de laatste week bepaalde een hogedrukgebied opnieuw het weer met fraaie temperaturen.

Gemiddeld over het land viel er ongeveer 110 mm regen tegen een gemiddelde van 78 mm. Het was daarmee de natste september sinds 2001. Naar: G. Hoevenaars, www.spitsnieuws.nl, 30/09/2013

Wat is het onderwerp van deze tekst?

- ☐ Weer in september
- ☐ Maandoverzicht van KNMI
- ☐ Niet warm en niet koud
- ☐ Natste maand sinds 2001

[Geen titel]

Zwerfhond Sonya hing al zo lang rond op hetzelfde plekje in het Amerikaanse plaatsje Long Beach, dat je haar daar zelfs op Google Streetview kon zien liggen. Het zielige kiekje zorgde ervoor dat Sonya inmiddels is gered. Buurtbewoner Patrick Pettinger gaf de hond altijd eten als hij haar tegenkwam en noemde haar Sonya.

Patrick had zelf al een zieke hond en kon het dier daarom niet in huis halen. Winkeliers in de buurt vertelden dat de hond al bijna tien jaar op het plekje rondzwierf. Op een dag liet zijn vriendin de foto van Sonya op Google zien. Patrick zag dit als een teken en kwam in actie.

Hij heeft samen met een lokale dierenorganisatie een baasje voor Sonya gezocht. En dat is gelukt. Sonya is van straat gehaald, schoongemaakt en ze heeft een bezoekje aan de dierenarts gebracht. Ze woont nu binnen bij haar nieuwe baasje.

Naar: Kidsweek, 20/09/2013

Wat is het onderwerp van deze tekst?

- ☐ Nieuw baasje voor zwerfhond Sonya
- ☐ Zelig kiekje van zwerfhond Sonya
- ☐ Zwerfhond in het Amerikaanse plaatsje Long Beach
- ☐ Zwerfhond gered dankzij Google Streetview

Extra - vwo

Onderwerp van een tekst

Lees het artikel hieronder goed en bedenk wat het onderwerp is. De titel en de lead zijn met opzet weggelaten: die moet je straks zelf kiezen.

[Titel]

[Lead]

Dat zegt de toonaangevende styliste en redacteur in een interview met de website www.Style.com. Volgens Roitfeld moeten ontwerpers te veel collecties maken in te korte tijd. "Het is zo moeilijk voor ontwerpers tegenwoordig. Hoe kan iemand zo veel shows produceren? Het minimum is nu vier shows per jaar", zo zegt Roitfeld. "Niet alle ontwerpers kunnen die druk aan. Kijk naar wat er gebeurt is met Alexander McQueen en John Galliano. Als je niet zo sterk bent als Karl Lagerfeld of Tom Ford, dan heb je last van die druk. Je wordt er minder creatief door." Ook voor stylisten is het volgens Roitfeld ondoenlijk geworden om alles te volgen: "Stel je voor hoeveel shows we moeten zien. Het is krankzinnig! Na een maand ben je uitgeput."

Spektakel

Roitfeld vindt het ook jammer dat de modeweeken zo'n mediaspektakel geworden zijn. "Je moet overal naar toe, journalisten komen overal vandaan. Er zijn zoveel bladen, zoveel hoofdredacteuren en belangrijke mensen die uitgenodigd moeten worden dat er geen ruimte meer is om modestudenten uit te nodigen. En dat is jammer, zij waren zo enthousiast dat ze de shows opwindend maakten. Het is nu allemaal te zakelijk geworden."

Toch houdt Roitfeld nog steeds van mode. "Soms zie je één goede show, zoals de show van Comme des Garçons, mijn favoriet. Zij laten niet alleen maar handtassen zien maar zijn creatief en daar word je blij van. Dus ik hou nog steeds van mode. Althans, dat denk ik."

Documentaire

Roitfeld was tien jaar hoofdredacteur van de Franse Vogue. Tegenwoordig publiceert ze haar eigen tijdschrift, CR Fashion Book. Een documentaire over Roitfeld, Mademoiselle C., ging vrijdag in New York in première.

Bron: NU.nl/Hans Blommaert

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Onderwerp** is het volgende item geselecteerd.

- www.vakkenweb.nl
Uitleg

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Hoofdgedachte

Vooraf

In deze leesopdracht staat de **hoofdgedachte** centraal.

In de volgende video wordt uitgelegd hoe je het onderwerp en de hoofdgedachte vindt.

Hoe je het onderwerp vindt, heb je in thema 1 geleerd.
Maar hoe vind je de hoofdgedachte?

<https://www.youtube.com/embed/mInvDIkeYbY>

Succes met deze opdracht!

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Deze opdracht rond je af met het maken van een **woordenwolk** en een **toets over de hoofdgedachte** van een tekst.

De toets bestaat uit zes meerkeuzevragen.

Beoordeling

Je docent beoordeelt je woordenwolk op inhoud en vormgeving.

Van de toets moet minimaal vijf van de zes meerkeuzevragen goed beantwoorden voor een voldoende.

Werkwijze

Activiteiten

Aan de slag		
Stap		Activiteit
Stap 1		Na het bestuderen van het Kennisbankitem 'hoofdgedachte' kun je vragen beantwoorden en van teksten bepalen wat de hoofdgedachte is.

Stap 2		Je kunt een tekst samenvatten in een WhatsApp-bericht en hiervan de hoofdgedachte bepalen.
Stap 3		Je kunt van een tekst bepalen wat het onderwerp en wat de hoofdgedachte is.
Stap 4		Je kunt van een tekst bepalen wat de hoofdgedachte is.
Stap 5		Je kunt van een woordenwolk bepalen wat het onderwerp is en de hoofdgedachte samenstellen.
Afronding		
Onderdeel		Activiteit
Samenvattend		Hier vind je de kennisbanken die horen bij deze opdracht.
Eindopdracht A		Maak de toets: 'Hoofdgedachte'.
Eindopdracht B		Maak een woordenwolk.
Extra opdrachten		Er zijn meerdere extra opdrachten. Bepaal welke opdrachten je doet.
Terugkijken		Terugkijken op de opdracht.

Tijd

Voor deze opdracht heb je **2 lesuren** nodig.

Stap 1

Bestudeer uit de Kennisbank Nederlands de volgende onderwerpen:

KB: [Lezen: Het onderwerp van een tekst](#)

KB: [Lezen: De hoofdgedachte van een tekst](#)

Bekijk de volgende stellingen.
Zijn ze **waar** of **niet waar**?

1. Het onderwerp van een tekst geeft aan waar de tekst over gaat.
2. Het onderwerp van een tekst is altijd een hele zin.

3. Twee teksten die over hetzelfde onderwerp gaan kunnen een heel verschillende inhoud hebben.
4. Een samenvatting van een tekst in één zin noem je de hoofdgedachte van de tekst.
5. De hoofdgedachte van een tekst is altijd een hele zin.

Vergelijk jouw antwoorden met de antwoorden van een klasgenoot.
Hebben jullie dezelfde antwoorden? Bespreek eventuele verschillen.

Stap 2

Lees onderstaande tekst.

Jongeren hebben liever internet dan televisie

PARIJS (ANP) - Voor het eerst vinden jongeren tussen de 16 en 24 jaar internetten belangrijker dan televisie kijken. Dit blijkt uit een onderzoek in tien Europese landen (waaronder Nederland) dat marketingorganisatie EIAA woensdag heeft gepubliceerd. 82% van de leeftijdsgroep is minimaal vijf dagen per week online, terwijl nog maar 77% even vaak tv kijkt, 5% minder dan vorig jaar. Van de ondervraagden zegt 48% dat het internet de reden is voor de verminderde tv-consumptie.

Opdracht

- Probeer in een WhatsApp de inhoud van dit bericht naar een vriend of vriendin te appen. Je mag maximaal 150 tekens gebruiken.
- Diezelfde klasgenoot moet jou ook een WhatsApp sturen.
- Vergelijk de WhatsApp-berichten. Bespreek de verschillen.
- Bepaal samen wat de hoofdgedachte van de tekst is.

Stap 3

Lees het volgende artikel uit Kidsweek.

Dik zijn is besmettelijk

Zijn jouw vrienden te dik, dan is de kans groot dat er zich om jouw middel langzaam een zwembandje ontwikkelt. Uit onderzoek is gebleken dat te dik zijn besmettelijk is. Dun zijn trouwens ook.

Door Maartje Dammers

Dat steeds meer mensen te dik zijn, komt volgens de onderzoekers van Harvard omdat obesitas besmettelijk is. Er blijkt dat je vrienden meer invloed op je gewicht hebben dan de genen van je familieleden. Met besmettelijk bedoelen de onderzoekers niet dat het als een griepvirus van mens op mens wordt overgedragen, maar dat vrienden elkaars gedrag kopiëren en dat het idee over wat een goed gewicht is, verandert als een aantal van je vrienden te dik is.

Bron: Kidsweek (bewerkt)

Beantwoord nu de volgende twee vragen:

1. Wat is het **onderwerp** van dit artikel.
 - lichaamsgewicht
 - te dun zijn
 - besmettelijkheid
2. Wat is de **hoofdgedachte** van dit artikel?
 - Dik zijn is besmettelijk.
 - Als je fanatiek sport, gaan je vrienden dat ook doen.
 - Vooral vrienden hebben invloed op je lichaamsgewicht.
 - Vooral familie heeft invloed op je lichaamsgewicht.

Vergelijk ook nu jouw antwoorden met de antwoorden met een of twee klasgenoten en bespreek eventuele verschillen.

Komen jullie er niet uit, vraag dan hulp aan de docent.

Stap 4

Lees ook het volgende artikel uit Kidsweek.

Allergisch voor de huisstofmijt?

Word jij 's ochtends vaak wakker met een verstopte neus, tranende ogen of een zere keel? Dan heb jij misschien wel last van een neusallergie.

Neusallergie wordt vaak veroorzaakt door heel klein spinachtig beestje, de huisstofmijt. Huisstofmijten houden het meest van vochtige warme plekjes. Ze zitten overal in huis, maar hun favoriete plek is de slaapkamer.

Eigenlijk ben je niet allergisch voor de huisstofmijt zelf, maar voor hun poep! Het inademen van de poep geeft de allergische reacties. Je kunt allergische reacties op de huismijtpoep voor een deel voorkomen, door regelmatig je beddengoed te vervangen en vaak je slaapkamerraam open te zetten.

Bron: Kidsweek (bewerkt)

Beantwoord de vraag.

Welke zin geeft de hoofdgedachte van het artikel het beste weer?

- Je bent niet allergisch voor de huisstofmijt zelf, maar voor hun poep.
- Een huisstofmijt is zo klein dat je hem niet kan zien.
- De meeste mensen zijn neusallergisch.
- Je moet regelmatig je beddengoed vervangen.

Heb je voor dezelfde zin gekozen als je buurman/buurvrouw?

Stap 5

Van een krantenartikel is een 'woordenwolk' gemaakt. In een woordenwolk geldt dat hoe vaker een woord voorkomt in het artikel, hoe groter en hoe donkerder het woord in de wolk staat.

Bespreek de woordenwolk hieronder met een klasgenoot.

- Wat zijn de belangrijkste woorden?
- Wat is volgens jullie het **onderwerp** van het artikel bij deze woordenwolk?
- En wat is volgens jullie de **hoofdgedachte** van het artikel?

alles bezig bezoekers broers dansen disco
discolampen **duurzaam** energie **energiezuinig**
geld **groen** jeugd jongeren led-lichten
les milieuvriendelijk naam omgeving **Rotterdam**
Rotterdamse sluit steeds weten zelf

Stap 6

Je gaat nu zelf een woordenwolk van een artikel maken. Zoek op internet een artikel van ongeveer 200 woorden. Selecteer de tekst van het artikel en ga dan naar één van de volgende websites:

- www.wordle.nl (klik op 'Create your own' en volg de aanwijzingen).
- tagcrowd.com (experimenteer met de options).

Maak op één van de sites een woordenwolk en print deze uit. Bevat de woordenwolk de woorden die je had verwacht? Staan er woorden niet in of staan sommige woorden er kleiner (of juist groter) in dan je had verwacht? Kies de belangrijkste woorden uit je woordenwolk en maak met die woorden een zin die de hoofdgedachte van het artikel weergeeft.

Stap 7

Hieronder zie je drie artikelen. Lees de artikelen goed door. Bedenk bij ieder artikel wat het onderwerp en wat de hoofdgedachte is.

Artikel 1:

Papegaai moet naar de rechter

Papegaai Coco staat verkeerd geparkeerd en krijgt een boete.

De Griekse stad Patras is in de ban van een papegaai. En wel een papegaai die voor de rechter moet komen. Hij heeft een parkeerboete van ruim 400 euro aan zijn broek hangen, die zijn baasje onder geen beding wil betalen. En dus moet de rechter uitkomst bieden.

De 18-jarige Coco is al jarenlang een begrip in de Griekse havenstad. Hij heeft een vast plekje voor de deur van de dierenwinkel van zijn baasje Michalopoulos. Er is alleen één probleem. Omdat de kooi van Coco midden in een parkeervak staat, heeft de gemeenteraad hem een parkeerboete gegeven. De gemeenteraad spreekt van illegaal parkeren. Michalopoulos wil de boete niet betalen. Hij weigert Coco zelfs weer in zijn winkel te parkeren. Volgens hem zal de papegaai het binnen niet overleven. Het is een gezelschapsdier, die de sociale contacten op straat hard nodig heeft. Omdat ook de gemeente geen stapje terug wil doen, moet de rechter nu over Coco's lot beslissen. Hij doet binnenkort uitspraak.

bron: DAG

Artikel 2:

Reclame. Kan het wat minder?

Ja! Reclame kan wat minder. De Europese Unie heeft dat in 2009 besloten. Er wordt sindsdien minder reclame gemaakt en bovendien is het duidelijker wanneer iets reclame is.

Zit je net lekker televisie te kijken, krijg je alweer zo'n ellenlang reclameblok voor je neus. Best irritant. Sommige reclames zijn leuk, dat vinden jongeren ook. Maar een beetje minder kan ook wel. Daarom zijn in Europa de regels aangescherpt.

Regels

Na twintig minuten televisie mag er een reclameboodschap volgen. Als het om een jeugdprogramma gaat, gebeurt dat pas na dertig minuten. De reclame mag dan ook niet meer dan twaalf minuten in beslag nemen. Als het om reclames rond jeugdprogramma's gaat, raadt de EU aan dat tv-maatschappijen zelf regels opstellen voor wat wel en niet door de beugel kan. Daarover wordt veel gediscussieerd door ouders, die zich vaak groen en geel ergeren en het liefst zien dat reclames rond jeugdprogramma's helemaal worden afgeschaft. Reclames voor sigaretten en medicijnen (die op recept verkrijgbaar zijn) mogen sowieso niet.

Bron: *Kidsweek* (bewerkt)

Artikel 3:

Brenger van goed nieuws

Bommen en granaten, overstromingen en aardbevingen, moord en doodslag. De wereld is een chaos. Zinfo.nl vindt dat er veel te weinig aandacht is voor wat er juist positief is in de wereld. Voor één dag sloegen ze er ook de kranten op na: hoe positief zijn die?

Tien kranten werden een dag lang uitgeplozen door de mensen van Zinfo. Ze waren benieuwd hoe de verhouding tussen goed en slecht nieuws was.

Goed Nieuws Index

Er is gekeken naar goed, slecht en neutraal nieuws. Alleen binnen- en buitenlands nieuws werd bekeken, sport en economie werden buiten beschouwing gelaten. Robert Zoon van Zinfo vertelt op de site: 'Gek genoeg wordt er bij sport en economie veel vaker goed nieuws gepubliceerd.' De uitkomst van de peiling wordt de 'Goed Nieuws Index' (GNI) genoemd. Deze eerste keer kwam de

gratis krant Dag als beste uit de bus. De Volkskrant eindigde op de laatste plaats.

Meer goed nieuws

Uit eerder onderzoek van Robert Zoon bleek dat 83 procent van de Nederlanders behoefte heeft aan meer positief nieuws. Met de GNI wil Zinfo nu vaker verschillende media gaan peilen op het brengen van goed nieuws.

Bron: Kidsweek

Denk je dat je van ieder artikel weet wat het onderwerp en de hoofdgedachte is?
Maak dan de eindtoets.

Oefening

Hoofdgedachte

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292363>

Algemene Informatie

Titel Hoofdgedachte
Aantal Vragen 6

MAIN_SECTION

1 van 6

Wat is het **onderwerp** van dit artikel?

Papegaai moet naar de rechter

Papegaai Coco staat verkeerd geparkeerd en krijgt een boete.

De Griekse stad Patras is in de ban van een papegaai. En wel een papegaai die voor de rechter moet komen.

Hij heeft een parkeerboete van ruim 400 euro aan zijn broek hangen, die zijn baasje onder geen beding wil betalen. En dus moet de rechter uitkomst bieden.

De 18-jarige Coco is al jarenlang een begrip in de Griekse havenstad. Hij heeft een vast plekje voor de deur van de dierenwinkel van zijn baasje Michalopoulos.

Er is alleen één probleem. Omdat de kooi van Coco midden in een parkeervak staat, heeft de gemeenteraad hem een parkeerboete gegeven.

De gemeenteraad spreekt van illegaal parkeren.

Michalopoulos wil de boete niet betalen. Hij weigert Coco zelfs weer in zijn winkel te parkeren. Volgens hem zal de papegaai het binnen niet overleven.

Het is een gezelschapsdier, die de sociale contacten op straat hard nodig heeft. Omdat ook de gemeente geen stapje terug wil doen, moet de rechter nu over Coco's lot beslissen.

Hij doet binnenkort uitspraak.

bron: DAG

- ☐ papegaai
 - ☐ illegaal parkeren
 - ☐ rechter
 - ☐ Griekse havenstad Patras
-

2 van 6

Wat is de **hoofdgedachte** van dit artikel?

Papegaai moet naar de rechter

Papegaai Coco staat verkeerd geparkeerd en krijgt een boete.

De Griekse stad Patras is in de ban van een papegaai. En wel een papegaai die voor de rechter moet komen.

Hij heeft een parkeerboete van ruim 400 euro aan zijn broek hangen, die zijn baasje onder geen beding wil betalen. En dus moet de rechter uitkomst bieden.

De 18-jarige Coco is al jarenlang een begrip in de Griekse havenstad. Hij heeft een vast plekje voor de deur van de dierenwinkel van zijn baasje Michalopoulos.

Er is alleen één probleem. Omdat de kooi van Coco midden in een parkeervak staat, heeft de gemeenteraad hem een parkeerboete gegeven.

De gemeenteraad spreekt van illegaal parkeren.

Michalopoulos wil de boete niet betalen. Hij weigert Coco zelfs weer in zijn winkel te parkeren. Volgens hem zal de papegaai het binnen niet overleven.

Het is een gezelschapsdier, die de sociale contacten op straat hard nodig heeft. Omdat ook de gemeente geen stapje terug wil doen, moet de rechter nu over Coco's lot beslissen.

Hij doet binnenkort uitspraak.

bron: DAG

- ☐ Papegaai is gezelschapsdier.
- ☐ Papegaai parkeert illegaal.

☐ Papegaai moet naar de rechter.

☐ Papegaai krijgt parkeerboete.

3 van 6

Wat is het **onderwerp** van dit artikel?

Reclame. Kan het wat minder?

Ja! Reclame kan wat minder. De Europese Unie heeft dat in 2009 besloten. Er wordt sindsdien minder reclame gemaakt en bovendien is het duidelijker wanneer iets reclame is.

Zit je net lekker televisie te kijken, krijg je alweer zo'n ellenlang reclameblok voor je neus. Best irritant. Sommige reclames zijn leuk, dat vinden jongeren ook. Maar een beetje minder kan ook wel. Daarom zijn in Europa de regels aangescherpt.

Regels

Na twintig minuten televisie mag er een reclameboodschap volgen. Als het om een jeugdprogramma gaat, gebeurt dat pas na dertig minuten. De reclame mag dan ook niet meer dan twaalf minuten in beslag nemen. Als het om reclames rond jeugdprogramma's gaat, raadt de EU aan dat tv-maatschappijen zelf regels opstellen voor wat wel en niet door de beugel kan. Daarover wordt veel gediscussieerd door ouders, die zich vaak groen en geel ergeren en het liefst zien dat reclames rond jeugdprogramma's helemaal worden afgeschaft. Reclames voor sigaretten en medicijnen (die op recept verkrijgbaar zijn) mogen sowieso niet.

Bron: Kidsweek bewerkt

☐ jeugdprogramma's

☐ minder reclame

☐ regels voor tv-reclame

☐ reclames zijn best irritant

4 van 6

Wat is de **hoofdgedachte** van dit artikel?

Reclame. Kan het wat minder?

Ja! Reclame kan wat minder. De Europese Unie heeft dat in 2009 besloten. Er wordt sindsdien minder reclame gemaakt en bovendien is het duidelijker wanneer iets reclame is.

Zit je net lekker televisie te kijken, krijg je alweer zo'n ellenlang reclameblok voor je neus. Best irritant. Sommige reclames zijn leuk, dat vinden jongeren ook. Maar een beetje minder kan ook wel. Daarom zijn in Europa de regels aangescherpt.

Regels

Na twintig minuten televisie mag er een reclameboodschap volgen. Als het om een jeugdprogramma gaat, gebeurt dat pas na dertig minuten. De reclame mag dan ook niet meer dan twaalf minuten in beslag nemen. Als het om reclames rond jeugdprogramma's gaat, raadt de EU aan dat tv-maatschappijen zelf regels opstellen voor wat wel en niet door de beugel kan. Daarover wordt veel gediscussieerd door ouders, die zich vaak groen en geel ergeren en het liefst zien dat reclames rond jeugdprogramma's helemaal worden afgeschaft. Reclames voor sigaretten en medicijnen (die op recept verkrijgbaar zijn) mogen sowieso niet.

Bron: Kidsweek bewerkt

- ☐ Na 20 minuten mag er een reclameboodschap komen.
- ☐ Sommige reclames zijn leuk; dat vinden jongeren ook.
- ☐ Minder reclames rond jeugdprogramma's.
- ☐ Er zijn strengere regels voor tv-reclame.

5 van 6

Wat is het **onderwerp** van dit artikel?

Brenger van goed nieuws

Bommen en granaten, overstromingen en aardbevingen, moord en doodslag. De wereld is een chaos. Zinfo.nl vindt dat er veel te weinig aandacht is voor wat er juist positief is in de wereld. Voor één dag sloegen ze er ook de kranten op na: hoe positief zijn die?

Tien kranten werden een dag lang uitgesplozen door de mensen van Zinfo. Ze waren benieuwd hoe de verhouding tussen goed en slecht nieuws was.

Goed Nieuws Index

Er is gekeken naar goed, slecht en neutraal nieuws. Alleen binnen- en buitenlands nieuws werd bekeken, sport en economie werden buiten beschouwing gelaten.

Robert Zoon van Zinfo vertelt op de site: 'Gek genoeg wordt er bij sport en economie veel vaker goed nieuws gepubliceerd.' De uitkomst van de peiling wordt de 'Goed Nieuws Index' (GNI) genoemd. Deze eerste keer kwam de gratis krant Dag als beste uit de bus. De Volkskrant eindigde op de laatste plaats.

Meer goed nieuws

Uit eerder onderzoek van Robert Zoon bleek dat 83 procent van de Nederlanders behoefte heeft aan meer positief nieuws.

Met de GNI wil Zinfo nu vaker verschillende media gaan peilen op het brengen van goed nieuws.

Bron: Kidsweek

Zinfo.nl

Goed Nieuws Index

goed nieuws

kranten

6 van 6

Wat is de **hoofdgedachte** van dit artikel?

Brenger van goed nieuws

Bommen en granaten, overstromingen en aardbevingen, moord en doodslag. De wereld is een chaos. Zinfo.nl vindt dat er veel te weinig aandacht is voor wat er juist positief is in de wereld. Voor één dag sloegen ze er ook de kranten op na: hoe positief zijn die?

Tien kranten werden een dag lang uitgelopen door de mensen van Zinfo. Ze waren benieuwd hoe de verhouding tussen goed en slecht nieuws was.

Goed Nieuws Index

Er is gekeken naar goed, slecht en neutraal nieuws. Alleen binnen- en buitenlands nieuws werd bekeken, sport en economie werden buiten beschouwing gelaten.

Robert Zoon van Zinfo vertelt op de site: 'Gek genoeg wordt er bij sport en economie veel vaker goed nieuws gepubliceerd.' De uitkomst van de peiling wordt de 'Goed Nieuws Index' (GNI) genoemd. Deze eerste keer kwam de gratis krant Dag als beste uit de bus. De Volkskrant eindigde op de laatste plaats.

Meer goed nieuws

Uit eerder onderzoek van Robert Zoon bleek dat 83 procent van de Nederlanders behoefte heeft aan meer positief nieuws.

Met de GNI wil Zinfo nu vaker verschillende media gaan peilen op het brengen van goed nieuws.

Bron: Kidsweek

- ☐ De wereld is een chaos.
 - ☐ Tien kranten zijn uitgeplozen op goed nieuws.
 - ☐ Gratis krant Dag is de beste krant.
 - ☐ Nederlanders willen alleen positief nieuws.
-

Klaar?

Bij 'Vooraf' vind je onder het kopje 'Vragen-Leerdoelen' de hoofdvraag van deze opdracht. Kijk of je deze vraag kunnen beantwoorden.

De woordenwolk die je in stap 6 hebt gemaakt en het resultaat van de eindtoets kun je bespreken met je docent.

Extra - werkblad

Je hebt in de stappen geoefend met het vinden van de hoofdgedachte van een tekst. Hier vind je een werkblad met nog twee oefeningen.

Op het werkblad vind je de volgende oefeningen:

- Tekst 'Binnenkijken bij Rutte'
- Blog van scholieren.com

Download het werkblad en beantwoord de vragen:

[Werkblad Lezen Hoofdgedachte](#)

Heb je de hoofdgedachtes van deze teksten kunnen vinden?
Bespreek je antwoorden met een klasgenoot.

Extra opdrachten

In bovenstaande stappen heb je geoefend met de hoofdgedachte van een tekst. Hieronder vind je hiervoor nog **extra** oefeningen.

Oefening

Hoofdgedachte 1

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292369>

Algemene Informatie

Titel Hoofdgedachte 1
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Welke mogelijkheden bevatten de hoofdgedachte van een tekst?
Vink de juiste opties aan.

☐

Bergbeklimmer vindt een schat op een gletsjer.

☐

Onveiligheid in het verkeer.

☐

Goed communiceren met jongeren vergt specifieke kennis en ervaring.

☐

Keuze genoeg voor elke muzikliefhebber.

☐

Kinderen beloven water te sparen.

Lees de tekst 'Wisknop'.
Beantwoord vervolgens vraag 2.

Wisknop

Heb jij wel eens een reactie achtergelaten op een site waar je achteraf vreselijk van baalde, omdat je 'm niet meer verwijderd kreeg? Jongeren in Californië hoeven dat niet meer. Zij kregen een wet die

een 'wisknop' verplicht op alle websites. Op internet is het heel makkelijk om informatie over jezelf met de hele wereld te delen. Gek genoeg is het een stuk lastiger om deze info weer weg te halen. Daar wouden politici in de Amerikaanse staat Californië wat aan doen. In de nieuwe wet staat dat alle websites het mogelijk moeten maken voor jongeren onder de achttien om gedeelde informatie zelf te wissen. Op sociale media als Twitter en Facebook kon dat al, maar op veel andere sites nog niet. Daar is vanaf 2015 verandering ingekomen. In de nieuwe wet staat ook dat sites die zich op jongeren richten geen reclame mogen maken voor illegale producten voor minderjarigen, zoals tabak, alcohol en wapens. De bedenkers hopen jongeren zo te beschermen. Ook tegen pesten en schaamte bij latere sollicitaties.

Naar: Charlotte Goldhoorn, www.sevendays.nl, 26/09/2013 [ingekort]
Foto: sevendays.nl

Oefening

Hoofdgedachte 2

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292371>

Algemene Informatie

Titel Hoofdgedachte 2
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?

- ☐ Je kunt spijt krijgen van een reactie die je op internet hebt geplaatst.
- ☐ Er is een wet die beter beschermt tegen de nadelen van internet.
- ☐ Jongeren in Californië hebben een wisknop op internetsites.

Jongeren onder de achttien moeten gedeelde informatie zelf kunnen wissen.

Lees de tekst over Spinazi.
Beantwoord vervolgens vraag 3.

Spinazie

Wat doe je als zeeman als je lief weer eens wordt gegijzeld door een bebaarde booswicht? Precies, je opent een blik spinazie, wordt plots oersterk en geeft de slechterik een pak rammel dat hij zich nog lang zal heugen. Nu snapt iedereen wel dat je van spinazie echt geen bovenmenselijke Popeyekrachten krijgt (want over hem hebben we het). Maar dat je van ijzer in spinazie sterk wordt, klopt wel. Toch? Mis.

Hoe zit het dan wel? Wil je echt sterk worden, dan zul je eiwitrijk moeten eten. Eiwitten worden door je lever omgezet in amino-zuren. En dat zijn bouwstenen voor spieren. Nu bevat spinazie wel wat eiwit, maar vis en vlees (ja, ook eieren) bevatten veel meer. Nitraat helpt ook. En ja, spinazie is nitraatrijk. Maar om nitraat binnen te krijgen kun je net zo goed bietjes, andijvie of sla eten. En om écht sterk te worden zul je behalve een goed voedingspatroon ook aanleg moeten hebben. Een sportschoolabonnement helpt ook.

Naar: Berry Overvelde, www.quest.nl, 26/09/2013 [bewerkt]

Oefening

Hoofddedachte 3

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292373>

Algemene Informatie

Titel Hoofddedachte 3
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Wat is de hoofddedachte van deze tekst?

Manieren om sterk te worden

- ☐ Wil je echt sterk worden, dan zul je eiwitrijk moeten eten.
 - ☐ Om sterk te worden moet je behalve een goed voedingspatroon ook aanleg hebben.
 - ☐ Van spinazie alleen word je niet sterk.
-

Hieronder vind je voor het vinden van de **hoofdgedachte** van de tekst nog een aantal **extra** oefeningen.

Lees de tekst 'Zandkasteel'.
Beantwoord vervolgens vraag 4.

Zandkasteel

Vandalen in het Engelse Frinton hebben een zandkasteel van drie meter hoog vernield. De gouden tip die leidt naar de vandalen levert 1.200 euro op. Dat meldt het dagblad Mirror.

Het sculptuur werd gemaakt door Nicola Wood. De 30-jarige is wereldkampioen zandsculpturen bouwen. Ze werkte drie dagen met zand, water en schepjes. Haar creatie was nog nauwelijks af toen de onbekende vandalen toesloegen.

De politie van Frinton is in de hoogste staat van paraatheid en Peter Halliday, het hoofd van het stadsbestuur, heeft het publiek opgeroepen 'de idioten' aan te geven. De 1.200 euro moet twijfelaars over de streep helpen.

Wood is verslagen door het sloopwerk. Van haar creatie, gemaakt voor een tv-programma van de BBC, is alleen het onderste gedeelte nog over. Tegenover de website zegt de wereldkampioene dat ze pijnlijk verrast is en erg aangedaan dat haar kunstwerk kapot is gemaakt.

Naar: www.nu.nl, 30/09/2013 [bewerkt]
Foto: AFP

Oefening

Hoofdgedachte 4

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292375>

Algemene Informatie

Titel Hoofdgedachte 4
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?

- ☐ Vandalen die een zandsculptuur verwoestten, worden gezocht door de politie.
- ☐ Zinloos vernielen van zandkasteel lijkt werk van 'idioten'.
- ☐ 1.200 euro voor het aangeven van vandalen.
- ☐ Wereldkampioene is erg aangedaan dat haar zandkasteel van drie meter hoog kapot is gemaakt.

Lees de tekst 'Snelheidsduivels'.
Beantwoord vervolgens vraag 5.

Snelheidsduivels

Dure verkeersborden lijken geldverspilling. Originele tekeningen of foto's op de weg kunnen de snelheid van automobilisten met tien procent verminderen. Dit is een goedkope manier om gedrag te beïnvloeden, meldt het adviesbureau voor mobiliteit Goudappel Coffeng.

Het adviesbureau is momenteel bezig met verschillende proeven gericht op gedragsverandering, meldt Metronieuws. Zo werd in Maartensdijk een 3D-tekening gemaakt met het woord 'slow' en in Woudenberg werd een 3D-hinkelpad op de weg getekend. Bij beide experimenten gingen automobilisten aanzienlijk langzamer rijden.

Het zijn 3D-tekeningen. Hierdoor lijkt het alsof de letters of het hinkelpad uit de grond komen. Op de plek waar het woord 'slow' staat getekend in Maartensdijk, verandert het van een 50km/h zone in een 30km/h zone. "We wilden weten hoe we daar op een nieuwe goedkope manier het gedrag van automobilisten konden beïnvloeden. Of we de graffiti opnieuw zullen aanbrengen - nu verslijt de tekening door de regen en wind - hangt af van de uiteindelijke evaluatie van deze proef in november", aldus de gemeentewoordvoerder.

Naar: www.nieuws.nl, 20/09/2013

Foto: www.nieuws.nl

Oefening

Hoofdgedachte 5

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292379>

Algemene Informatie

Titel Hoofdgedachte 5
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Welke zin uit deze tekst geeft de hoofdgedachte weer?

Noteer van deze zin de eerste en de laatste twee woorden.

Eerste twee woorden:

Laatste twee woorden:

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Hoofdgedachte** zijn de volgende items geselecteerd.

- www.vakkenweb.nl
Uitleg
- www.leestrainer.nl
Oefeningen

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Krantenkoppen

Vooraf

In dit artikel staan **krantenkoppen** centraal.

Krantenkoppen trekken je aandacht naar het artikel en nodigen je uit om te lezen.

Lees de volgende kopjes:

- ENERGIEREKENING FLINK OMLAAG
- BRITSE VROUW BAART BABY IN MARINEHELICOPTER
- HOGERE BOETE VOOR VERKOOP TABAK AAN JONGEREN
- RIJBEWIJS KWIJT NA WEIGEREN ALCOHOLSLOT
- MILJOEN AMBTENAREN SCANNEN CHINEES INTERNET

Bespreek met een klasgenoot waar deze artikelen waarschijnlijk over gaan. Geef aan of de kop je uitnodigt om te gaan lezen.

Aan het eind van deze opdracht ga je antwoord geven op de volgende twee hoofdvragen:

- Waarom zijn krantenkoppen eigenlijk altijd kort?
- Waarom is het maken van krantenkoppen een vak apart?

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Het eindproduct van deze opdracht is **een werkblad in Word**. In het werkblad laat je zien dat je krantenkoppen kunt sorteren. Je gaat het volgende doen:

- Je oefent met het maken van hele zinnen van krantenkoppen.
- Je maakt zelf drie krantenkoppen.
- Je geeft antwoord op de twee hoofdvragen van deze opdracht.

Beoordeling

Je krijgt een **goede beoordeling** voor deze opdracht als:

- Je de krantenkoppen op een logische manier gesorteerd hebt.
- Je van de gegeven krantenkoppen goede zinnen gemaakt hebt.
- Je drie originele koppen boven de drie artikelen hebt geplaatst.
- Je antwoord hebt gegeven op de twee hoofdvragen.
- Je werkblad er goed verzorgd uitziet en als je het op tijd inlevert.

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen	Bestudeer de Kennisbankitems over 'Opbouw van de tekst'.
Stap 2	Alleen + samen	Download het werkblad krantenkoppen.
Stap 3	Alleen	Schrijf de krantenkoppen uit in een volledige zin.
Stap 4	Alleen + samen	Maak zelf een krantenkop.
Stap 5	Alleen	Beantwoord de twee hoofdvragen.

Benodigdheden

- Het [Werkblad krantenkoppen](#) .
- Een computer met *Word*.

Tijd

Voor deze opdracht heb je twee lesuren nodig.

Stap 1

Bestudeer uit de Kennisbank Nederlands de volgende drie onderwerpen.

KB: [Lezen: Het onderwerp van een tekst](#)

KB: [Lezen: De hoofdgedachte](#)

KB: [Schrijven: De opbouw van een tekst](#)

Download het Worddocument [Koppen plaatsen](#) en open het. Je ziet tien artikelen die nog geen kop hebben. Lees de artikelen een voor een goed door en doe de oefening. De oefening bestaat uit multiplechoicevragen waarbij je voor elk artikel de juiste kop kiest.

Beantwoord na het lezen van het artikel eerst de bijbehorende vraag en ga dan pas naar het volgende artikel.

Oefening

Krantenkoppen

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292501>

Algemene Informatie

Titel Krantenkoppen

Aantal Vragen 10

MAIN_SECTION

1 van 10

Lees artikel 1.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Liedjes van Perry en Beyoncé sexy
- ☐ Geldboete voor Perry en Beyoncé
- ☐ Gezellig swingen
- ☐ Verboden liedjes in China

2 van 10

Lees artikel 2.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Benji weer veilig thuis

- ☐ Kangoeroe steelt slipjes
 - ☐ Benji op heterdaad betrapt
 - ☐ Kangoeroe in Praag ontsnapt
-

3 van 10

Lees artikel 3.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Walvis begraven
 - ☐ Walvis meegenomen voor onderzoek
 - ☐ Indianen wonen in buurt rivier
 - ☐ Indianen verdrietig om walvis
-

4 van 10

Lees artikel 4.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Kinderen met handicap naar 'gewone' school
- ☐ Niet meer geld voor de meesters en juffen

☐ Geen les voor 'zorg'kinderen

☐ Zorgen om grotere klassen

5 van 10

Lees artikel 5.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

☐ Nick neemt nummer op met Thomas Acda

☐ Hoge notering in hitlijsten

☐ Simon te horen in radioprogramma

☐ Nick en Simon uit elkaar?

6 van 10

Lees artikel 6.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

☐ Ijs alleen te koop in VS

☐ Viervoeters kunnen niet tegen melk

☐ Ijs voor allergische honden

- ☐ Ijs verkrijgbaar in verschillende smaken
-

7 van 10

Lees artikel 7.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Echt skelet in de klas!
- ☐ Skelet van Chinees of Indiër
- ☐ Skelet in de negentiende eeuw gepolijst
- ☐ Skelet gevonden in Nieuw-Zeeland
-

8 van 10

Lees artikel 8.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ 'Achste Groepers Huilen Niet' zielige film
- ☐ Lieke van Lexmond Twitter
- ☐ Lieke van Lexmond in 'Achste Groepers Huilen Niet'
- ☐ Lieke van Lexmond gestopt met GTST
-

9 van 10

Lees artikel 9.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Gorilla geboren in diergaarde Blijdorp
 - ☐ Gorilla Bokito beroemd
 - ☐ Weer een dochter voor Bokito
 - ☐ Baby kan niet onderzocht worden
-

10 van 10

Lees artikel 10.

Wat is een goede kop boven dit artikel?

- ☐ Veel Bruinvissen langs de Nederlandse kust
 - ☐ Sienke eerder dit jaar aangespoeld
 - ☐ Bruinvis Sienke terug naar zee
 - ☐ SOS Dolfijn naar Harderwijk
-

Stap 2

Download het [Werkblad krantenkoppen](#) .

Kies voor opslaan en open het werkblad vervolgens in Word.

Op het werkblad zie je onder 'Stap 2' een tabel met daarin een aantal krantenkoppen. Je gaat de krantenkoppen sorteren, dat doe je door achter iedere kop een kruisje in één van de vier kolommen te zetten. Als een kop op een andere kop lijkt, zet je een kruisje in dezelfde kolom.

Probeer nu voor de verschillende soorten koppen een omschrijving of een naam te bedenken. Schrijf de omschrijving of naam boven de kolom.

Vergelijk je werkblad met een klasgenoot. Kijk naar de verschillen en bespreek deze met elkaar. Pas je werkblad eventueel aan en sla je werkblad opnieuw op.

Stap 3

Krantenkoppen zijn vaak ingekorte zinnen. Er worden woorden weggelaten om de kop korter te maken. Ook staat er geen punt achter de kop.

Voorbeeld 1:

Er staat: **Fotomodel overleden aan anorexia**

Er wordt bedoeld: **Er is een** fotomodel overleden aan anorexia.

Voorbeeld 2:

Er staat: **Christina onder hypnose**

Er wordt bedoeld: Christina **was** onder hypnose!

Op je werkblad vind je onder 'Stap 3' nog een aantal krantenkoppen.

Welke woorden zijn weggelaten?

Schrijf onder de krantenkoppen steeds een volledige zin.

Stap 4

Nu ga je zelf een aantal **koppen** maken.

Op het werkblad vind je drie artikelen, zonder kop.
Aan jou de taak om originele koppen boven de artikelen te plaatsen.

Ga als volgt te werk:

- Lees het artikel.
- Bedenk wat voor soort kop je wilt maken. Kijk eventueel nog even naar de soort koppen uit 'Stap 2'.
- Markeer de woorden in het artikel die je belangrijk vindt.
- Maak als kop eerst een 'normale', hele zin.
- Kort de zin in tot je een mooie krantenkop overhoudt.

Succes.

Stap 5

Geef nu antwoord op de twee hoofdvragen van de opdracht.

- Waarom zijn krantenkoppen eigenlijk altijd kort?
- Waarom is het maken van krantenkoppen een vak apart?

Schrijf de antwoorden op de twee hoofdvragen op het werkblad.

Bij de 'Vooraf' vind je bij 'Eindproduct-Beoordeling' de beoordelingscriteria.

Lees de beoordelingscriteria nogmaals goed door.

Voldoet je werkblad aan de criteria?

- Nee? Pas je werkblad dan aan.
- Ja? Laat je werkblad dan beoordelen door je docent.

Extra opdrachten

Krantenkoppen - werkblad

Download het [Werkblad krantenkoppen Extra](#).

Maak een kopie van het werkblad in je eigen omgeving (Bestand - Een kopie maken...) of download het werkblad (Bestand - Downloaden als).

Lees de volgende ernstig bedoelde krantenkoppen.

- Bedenk bij elke krantenkop: Wat bedoelde de koppenmaker? Welke vergissing maakte hij?
- Verander daarna de krantenkop zo, dat hij niet meer grappig is,

maar wel duidelijk.

- Tel het totaal aantal woorden dat je gebruikte. Vergelijk je antwoorden met die van je klasgenoot.
Wie de kortste koppen maakt, wint.

Extra - vwo

Vragen over krantenkoppen

Hier vind je nog een aantal vragen over het vinden van de juiste krantenkoppen.

Oefening

Krantenkoppen - extra

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292514>

Algemene Informatie

Titel Krantenkoppen - extra
Aantal Vragen 5

MAIN_SECTION

1 van 5

Wanneer kun je spreken van een goede krantenkop?

Vink **twee** mogelijkheden aan.

☐

Als hij de kern van het bericht weergeeft.

☐

Als hij alle alinea's van het bericht samenvat.

☐

Als hij de lezer nieuwsgierig maakt.

☐

Als hij aansluit bij het einde van het bericht.

2 van 5

Lees de volgende kopjes:

- Energierekening flink omlaag
- Britse vrouw baart baby in marinehelicopter
- Hogere boete voor verkoop tabak aan jongere
- Rijbewijs kwijt na weigeren alcoholslot
- Miljoenen ambtenaren scannen Chinees internet

In welke rubrieken (delen van de krant met artikelen over hetzelfde onderwerp) passen deze kopjes?

Vink **twee** mogelijkheden aan.

☐

Sport

☐

Binnenlands nieuws

☐

Wetenschap

☐

Buitenlands nieuws

☐

Mode

3 van 5

Welke kopjes passen goed in de rubriek *wetenschap en techniek*?
Vink meerdere mogelijkheden aan.

☐

Nieuwe camera's helpen scheidsrechters.

- ☐ Clubs voor sport en cultuur hebben het moeilijk.
 - ☐ Uitstel handelsoverleg EU en VS.
 - ☐ In Milaan is de mode zelden somber.
 - ☐ Opwarming aarde 'uiterst waarschijnlijk' door mens.
 - ☐ Kunnen je hersens gehackt worden?
-

4 van 5

Lees onderstaande tekst.

Beantwoord vervolgens onderstaande vraag.

[geen titel]

Marina Shifrin had best leuk werk, maar een verschrikkelijke baas. Na twee jaar ploeteren besloot ze op te stappen. Maar dan wel op haar manier: met een vrolijk filmpje.

Marina Shifrin werkte voor een bedrijf dat nieuwsvideo's maakt en treedt in haar vrije tijd op als comedian. Ze deed twee jaar lang haar stinkende best, maar haar baas lette alleen maar op het aantal kijkers dat elke video trok. Hij zal balen dat Shifrin nu weg is, want haar ontslagfilmpje is al meer dan 4,6 miljoen keer bekeken op YouTube.

'Ik voel me een beetje overweldigd', vertelt Shifrin aan Huffington Post Live. 'Ik stuurde het eerst alleen naar mijn ouders en vrienden. Die vonden het zo grappig dat ik het van hen online moest zetten.' Haar baas kreeg de boodschap op die manier ook te zien. 'Ik hoopte dat hij het leuk zou vinden, maar dat deed hij niet.' Heel erg vindt Shifrin dat niet. 'Ik heb altijd voor zekerheid gekozen en niet voor wat ik leuk vind, namelijk schrijven en komedie. Hiermee laat ik zien dat ik nu wel die weg insla. Dat maakt me niet minder professioneel. De banen en freelance opdrachten stromen nu binnen en ik ben benaderd door een komediesite die ik heel leuk vind.'

Naar: Charlotte Goldhoorn, www.sevendays.nl, 01/10/2013 <http://www.sevendays.nl/artikel/189980>

Welk kopje kun je het beste boven deze tekst zetten?

- ☐ Vrouw neemt ontslag met vrolijk filmpje.

- ☐ Online ontslag nemen.
 - ☐ Filmpje meer dan 4,6 miljoen keer bekeken op YouTube.
 - ☐ Grappig filmpje zorgt voor succes.
-

5 van 5

Lees onderstaande tekst.

Beantwoord vervolgens onderstaande vraag.

[geen titel - tekst in twee alinea's]

Bij de Ikea kun je alles halen voor in en om je huis. Van woonkamer tot slaapkamer, van tuin tot keuken, van zolder tot dak. Dak? Ja, want vanaf nu kun je bij Ikea ook terecht voor zonnepanelen.

Meteen naar de winkel rennen heeft geen zin, voorlopig gaan alleen Ikea vestigingen in Groot-Brittannië zonnepanelen verkopen. Door subsidieregelingen is het daar makkelijker om over te stappen op zonne-energie. De Britse inwoners kunnen door zonnepanelen op hun dak te plaatsen, hun woning gedeeltelijk zelf van elektriciteit voorzien. Dat scheelt op de energierekening en is beter voor het milieu. Het pakket kost 5700 pond (6800 euro). Dat bedrag zou je dan binnen zeven jaar hebben terugverdiend.

Naar: Selma Dorrestein, www.sevendays.nl, 01/10/2013

Welk kopje kun je het beste boven deze tekst zetten?

- ☐ Groot-Brittannië stimuleert overstap op zonne-energie.
 - ☐ Ikea voor in en om je huis.
 - ☐ Britse Ikea verkoopt zonnepanelen.
 - ☐ Energie besparen?
-

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Krantenkoppen** is het volgende item geselecteerd.

- www.klascement.be
PDF met oefeningen met krantenkoppen van Klascement- Elke Ruelens.

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Doel formuleren

Vooraf

In deze leesopdracht staat het **doel** centraal.

Een schrijver of cartoonist heeft een boodschap met de tekst die hij aan zijn publiek laat zien. Dat is het doel van de tekst die wordt gepresenteerd.

Kijk naar de afbeelding hieronder.

Wat denk jij dat het doel is van cartoonist René Leisink met deze cartoon? Wat wil hij zijn publiek eigenlijk vertellen? Bespreek het met een klasgenoot.

EUROPA DONEERT 160 MILJOEN
AAN HOORN VAN AFRIKA

In deze opdracht leer je welk doel iemand kan hebben met het schrijven van een tekst, het maken van een cartoon of het maken van een film.

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Aan het eind van de les ga je samen met een klasgenoot op internet op zoek naar:

- Een filmpje dat als doel heeft **informer**en.
- Een filmpje dat als doel heeft **tot handelen aansporen**.
- Een tekst die als tekstdoel heeft **amuser**en.
- Een tekst die als tekstdoel heeft **overtuigen**.

Beoordeling

De twee filmpjes en de twee teksten laten jullie beoordelen door jullie docent. Bij de beoordeling let jullie docent op:

- De **inhoud**: is het duidelijk welk (tekst)doel bij het filmpje/de tekst hoort?
- De **originaliteit**: zijn de filmpjes/teksten leuk om te zien/te lezen?

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen + samen	Bestudeer het Kennisbankitem 'Tekstdoel en tekstsoort'.
Stap 2	Alleen + samen	Lees de tekst en beantwoord de vragen.
Stap 3	Alleen	Geef het doel aan van de videofragmenten.
Stap 4	Alleen + samen	Lees de tekst en beantwoord de vragen.
Stap 5	Alleen + samen	Maak de eindopdracht.

Benodigdheden

Geen extra benodigdheden.

Tijd

Voor de opdrachten heb je drie lesuren nodig.

Stap 1

Bestudeer uit de Kennisbank Nederlands de volgende onderwerpen:

KB: [Lezen: Tekstdoel en tekstsoort](#)

Maak nu de volgende oefening.

Oefening

Tekstdoel

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292582>

Algemene Informatie

Titel Tekstdoel
Aantal Vragen 10

MAIN_SECTION

1 van 10

Wat is het tekstdoel van een **strip**?

- ☐ informeren
- ☐ overtuigen
- ☐ tot handelen aanzetten/activeren
- ☐ amuseren

2 van 10

Wat is het tekstdoel van een **ingezonden brief**?

- ☐ informeren
- ☐ overtuigen

☐ tot handelen aanzetten/activeren

☐ amuseren

3 van 10

Wat is het tekstdoel van een **gebruiksaanwijzing**?

☐ informeren

☐ overtuigen

☐ tot handelen aanzetten/activeren

☐ amuseren

4 van 10

Wat is het tekstdoel van een **reclamefolder**?

☐ informeren

☐ overtuigen

☐ tot handelen aanzetten/activeren

☐ amuseren

5 van 10

Wat is het tekstdoel van een **cartoon**?

- ☐ informeren
 - ☐ overtuigen
 - ☐ tot handelen aanzetten/activeren
 - ☐ amuseren
-

6 van 10

Wat is het tekstdoel van een **instructie**?

- ☐ informeren
 - ☐ overtuigen
 - ☐ tot handelen aanzetten/activeren
 - ☐ amuseren
-

7 van 10

Wat is het tekstdoel van een **studieboek**?

- ☐ informeren

- ☐ overtuigen
 - ☐ tot handelen aanzetten/activeren
 - ☐ amuseren
-

8 van 10

Wat is het tekstdoel van een **uitnodiging**?

- ☐ informeren
 - ☐ overtuigen
 - ☐ tot handelen aanzetten/activeren
 - ☐ amuseren
-

9 van 10

Wat is het tekstdoel van een **nieuwsbericht**?

- ☐ informeren
- ☐ overtuigen
- ☐ tot handelen aanzetten/activeren

☐ amuseren

10 van 10

Wat is het tekstdoel van een **affiche**?

☐ informeren

☐ overtuigen

☐ tot handelen aanzetten/activeren

☐ amuseren

Verhalende en zakelijke teksten

Verhalende teksten hebben vaak een ander doel dan zakelijke teksten.

1. Welk tekstdoel past volgens jou het best bij een verhalende tekst?
2. Welke tekstdoelen passen volgens jou bij zakelijke teksten?

Vergelijk je antwoorden met de antwoorden van een klasgenoot.
Hebben jullie dezelfde antwoorden?

Stap 2

Lees de volgende tekst:

Door de felle zon in de zomer wordt het zeewater warm.
Het warme water verdampt en stijgt op.
Zo ontstaan gigantische regenwolken.
Omdat de aarde ronddraait gaan de wolken ook ronddraaien.
Hierdoor ontstaat een keiharde wind en dat is een orkaan.

Beantwoord de volgende vragen.

1. Wat is het tekstdoel van de tekst?
 - informeren
 - tot handelen aanzetten/activeren
2. Wat is je leesdoel, als je een informatieve tekst leest?
 - lemands mening te weten komen.
 - iets te weten komen.
3. Wat is je leeshouding, als je een informatieve tekst leest?
 - Nauwkeurig lezen, stap voor stap instructies uitvoeren.
 - Aandachtig lezen: kijken of je het begrijpt.
4. Welke vraag past het best als titel boven bovenstaande tekst?
 - Onstaan regenwolken door de felle zon?
 - Hoe ontstaan orkanen?

Vergelijk jouw antwoorden met de antwoorden van een klasgenoot.

Stap 3

Net als een auteur van een tekst heeft de maker van een videoclip vaak een bepaald doel met zijn clip.
Bekijk (een deel van) de volgende drie videofragmenten van YouTube.

<https://maken.wikiwijs.nl/bestanden/591254/watersnood.mp4>

<https://maken.wikiwijs.nl/bestanden/591255/Even%20apeldoorn%20bellen.mp4>

<https://maken.wikiwijs.nl/bestanden/591256/voorlezen.mp4>

Geef per videofragment aan wat het doel van het videofragment is.
Kies uit:

- informeren
- amuseren
- tot handelen aanzetten
- overtuigen

Stap 4

Lees de tekst en beantwoord vervolgens de vragen.

HOE OVERLEEF JE EEN VLIEGTUIGONGELUK?

Wie in een vliegtuig neerstort, heeft weinig kans het na te vertellen. Toch komt het voor, dat mensen als door een wonder gered worden, zelfs als alle andere passagiers omkomen.

Op kerstavond 1971 steeg een passagiersvliegtuig op van Jorge Chavez International Airport in Lima op weg naar Peru. Toen het vliegtuig op 21.000 voet vloog en een half uur onderweg was, werd het getroffen door onweer. Het toestel begon te duiken en door de geweldige luchtdruk brak een vleugel af. Het vliegtuig stortte neer in een onherbergzaam oerwoud. De 17-jarige Duitse Juliane Koepcke was de enige die overleefde. Zij zocht zonder resultaat naar haar moeder en begon daarna hulp te zoeken. Negen dagen zwierf ze door het Amazonegebied. Tot haar grote geluk vond ze een kano en een tent, die aan houthakkers bleken toe te behoren. Die namen haar mee naar hun basis, vanwaar ze naar een ziekenhuis kon worden gevlogen.

Vaak overleven juist kinderen of cabinepersoneel, al begrijpt niemand precies waarom. Wat wel te begrijpen is: vaak zitten de overlevers achterin het toestel. Als het vliegtuig de grond raakt met de neus, zijn de overlevingskansen achterin groter omdat de klap voorin is opgevangen. Ook vluchtrecorders worden om deze reden juist in de staart van het toestel bevestigd.

Beantwoord de volgende vraag.

1. Wat is het doel van de tekst?
 - informeren
 - amuseren
 - overtuigen
2. Waarvan probeert de schrijver ons te overtuigen?
 - Dat alleen cabinepersoneel veilig vliegt.
 - Dat de kans op overleven bij een crash groter is als je achterin het vliegtuig zit.
 - Dat alleen kinderen veilig kunnen vliegen.

Vergelijk ook nu je antwoorden met de antwoorden van een klasgenoot.

Stap 5

Eindopdracht

Tijd voor de eindopdracht.

Ga samen met een klasgenoot op internet op zoek naar:

- Een filmpje dat als doel heeft **informeren**.
- Een filmpje dat als doel heeft **tot handelen aansporen**.
- Een tekst die als tekstdoel heeft **amuseren**.
- Een tekst die als tekstdoel heeft **overtuigen**.

Als jullie twee filmpjes en de twee teksten gevonden hebben, laten jullie ze beoordelen door jullie docent.

Succes.

Extra - havo

Extra opdracht voor twee leerlingen.

Stel je voor... je moet voor een huis-aan-huisblad een pagina vullen over het onderwerp:

HUISDIER WEGGELOPEN!

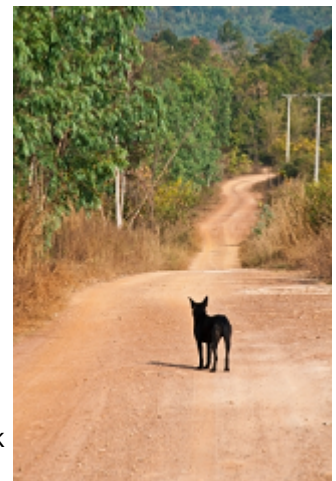
Tekst 1: maak een informatieve tekst over dit onderwerp.

Tekst 2: maak een amuserende tekst over dit onderwerp.

Tekst 3: maak een overtuigende tekst over dit onderwerp.

Tekst 4: maak een activerende tekst over dit onderwerp.

- Maak met deze vier teksten een leuke pagina voor het huis-aan-huisblad.
- Zorg dat hij er ook echt uit ziet als een krantenpagina. Bedenk dus ook een naam voor het blad, zoek of maak er foto's bij enzovoort... gebruik je fantasie!
- Maak er een poster van die je kunt ophangen in de klas.

Extra - vwo

Tekstdoelen extra opdrachten

- Je vindt hier een werkblad met een tekst en een aantal vragen.
Download het werkblad en beantwoord de vragen op het werkblad.
[Werkblad Lezen doel formuleren](#)
Bespreek de vragen met een klasgenoot.
- Lees nu de tekst 'Brand fietsenfabriek Dieren'.
Beantwoord vervolgens de vragen.

Zeer grote brand fietsenfabriek Dieren

DIEREN (ANP) - Een loods van een fietsenfabrikant in Dieren is in de nacht van vrijdag op zaterdag in brand gevlogen. Het gaat om een zeer grote uitslaande brand, meldde de brandweer. Bij de brand zijn geen schadelijke stoffen vrijgekomen. Ook is er niemand gewond geraakt.

In de loods, van ongeveer 50 bij 20 meter, bevinden zich fietsonderdelen van fabrikant Koninklijke Gazelle. Een deel van de loods is ingestort. De brandweer probeert bij een ander gedeelte van de loods instorting te voorkomen.

Er is een speciaal team ingeroepen om delen van de loods te slopen, zodat de brandweer kan nablussen. De brand neemt 'op het oog' af, aldus een woordvoerder. De brandweer adviseert omwonenden ramen en deuren te sluiten en binnen te blijven wegens grote rookontwikkeling.

Naar: www.metronieuws.nl, 05/10/2013

Oefening

Brand fietsenfabriek Dieren

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292596>

Algemene Informatie

Titel Brand fietsenfabriek Dieren
Aantal Vragen 2

MAIN_SECTION

1

Wat wil de schrijver van deze tekst vooral bereiken?

Hij wil de lezer iets laten weten.

- ☐ Hij wil de lezer overhalen iets te gaan doen.
- ☐ Hij wil de lezer ergens van overtuigen.
- ☐ Hij wil de lezer vermaken.
-

2

Tot welke tekstsoort reken je deze tekst?

- ☐ een recensie
- ☐ een aankondiging
- ☐ een column
- ☐ een interview
- ☐ een bericht
-

- Lees de tekst 'Reglement toepassen'. Beantwoord vervolgens de vragen.
-

Reglement toepassen

Racefietsers hebben last van mensen die langzamer op dezelfde weg rijden. De eenvoudigste oplossing heb ik nog niet gehoord of gelezen: gewoon het wegenverkeersreglement toepassen.

Iemand die met grotere snelheid een langzamere ander op zijn pad vindt, mag die ander niet hinderen. Die was daar tenslotte als eerste. Bij goed manoeuvreren is bellen of schreeuwen niet nodig. Met de rem snelheid minderen en pas inhalen als er voldoende ruimte overblijft voor die ander.

In alle verkeer, ook op vaarwegen en skipistes, is achteropkomend verkeer verantwoordelijk voor de veiligheid van anderen.

Hans Fortuin, Delfzijl

Naar: Hans Fortuin, Trouw, 25/07/2013

Toets

Reglement toepassen

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292598>

Algemene Informatie

Titel Reglement toepassen
Aantal Vragen 2

MAIN_SECTION

1

Wat wil de schrijver met zijn tekst bereiken?

☐

Hij wil activeren

☐

Hij wil overtuigen

☐

Hij wil amuseren

☐

Hij wil informeren

2

Tot welke tekstsoort reken je deze tekst?

☐ Een gebruiksaanwijzing

☐ Een advertentie

☐ Een bericht

☐ Een uitnodiging

☐ Een ingezonden brief

Tekstdoel en tekstsoort extra oefeningen

Hieronder vind je nog een aantal **extra** oefeningen.

- Lees de tekst '**De aardigste politieagent**'.
Beantwoord daarna de vragen.

De aardigste politieagent

Met onze kleinzoon Victor gingen we per auto naar een ijssalon in het centrum van Bussum. Bij gebrek aan een goede parkeerplaats zette ik de auto op de stoep. Toen we met kleinzoon en ijsjes de salon verlieten stonden er twee agenten naast de auto. "Meneer, weet u dat u hier niet mag parkeren. Bovendien hebt u uw raampje open laten staan en uw camera ligt op de achterbank."

Met een rode kop probeerde ik de te verwachten schade te beperken en wees op mijn tevreden ijs etende kleinzoon als verzachtende omstandigheid. "Meneer, we zullen het deze keer door de vingers zien", zei een van de politiemannen grootmoedig.

Waarop mijn vrouw antwoordde dat ze de aardigste politieagent van Bussum graag een ijsje aan wilde bieden. Zijn reactie: "Dan moet ik u wel een bekeuring geven, want dat is omkopen van een agent in diensttijd."

Naar: Bert Hilbert, www.nrc.nl, 31/08/2013

Oefening

De aardigste politieagent

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292600>

Algemene Informatie

Titel De aardigste politieagent

Aantal Vragen 2

MAIN_SECTION

1

Wat wil de schrijver van deze tekst vooral bereiken?

- ☐ Hij wil activeren
 - ☐ Hij wil overtuigen
 - ☐ Hij wil amuseren
 - ☐ Hij wil informeren
-

2

Tot welke tekstsoort reken je deze tekst?

- ☐ Een verhaal
- ☐ Een recensie

Een bericht

Een interview

Een ingezonden bericht

-
- Lees de tekst '**Blogger Dave**'. Beantwoord vervolgens de vragen.

Blogger Dave over het bouwen van je eigen website

Iedereen heeft zijn plekje op deze aarde. Een eigen huis, een stek die je zelf kunt inrichten en naar hartenlust kunt aanpassen. Het internet is een soort tweede omgeving voor de moderne mens geworden: een nieuwe wereld, gemaakt van nullen en enen. Tijd voor het inrichten van een eigen webstek! Hier een paar stappen voor dummies.

Adres

Allereerst heb je een domeinnaam nodig: het adres waar je website op te vinden is, het adres van je webhuis. Dankzij dit adres kunnen andere computers je site vinden. Een domein kost geld, de prijzen verschillen van twee tot tientallen euro's per jaar, afhankelijk van je naam en extensie (zo is een .com-adres duurder dan een .co.nz-adres).

De fundering

Je hebt verschillende manieren om een website te maken. Moeilijke manieren, zoals het werken met HTML en CSS - iets wat niet voor ons, de gemiddelde tiener, is weggelegd - en makkelijkere manieren, zoals het gebruiken van Wordpress of Joomla. Zie Wordpress als de fundering van je websitegebouw. Het gebouw zelf moet je maken op deze fundering, het zorgt ervoor dat je website er goed uit ziet en niet in elkaar stort. Wordpress en Joomla zijn beide gratis en zitten vol met honderden kant-en-klare sjablonen, mocht je geen zin hebben in het bouwen van je eigen site.

De grond

Je hebt een huis en een adres, het enige wat ontbreekt is de grond zelf, de plek waar je alles neer mag zetten. Dat komt in de vorm van hosting. Hostingbedrijven zijn bedrijven die een deel van hun servers beschikbaar stellen voor het huisvesten van je site. In feite verhuren ze hun internetgrond. Voor twintig euro per jaar heb je al een kleine site. Een aanrader: de hosting bij Wordpress zelf doen. Dat is gratis, je moet alleen accepteren dat je domeinnaam eindigt met '.wordpress.com'. Gratis hosting kan trouwens ook, bijvoorbeeld via 000webhost.com.

Het bouwen van een site is leuk, leerzaam en veel makkelijker dan het lijkt. Succes!

Naar: Dave Wai, www.sevendays.nl, z.j.

Oefening

Blogger Dave

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292602>

Algemene Informatie

Titel Blogger Dave
Aantal Vragen 2

MAIN_SECTION

1

De schrijver van deze tekst heeft **twee** doelen. Welke?

☐

Hij wil de lezer overtuigen van zijn gelijk

☐

Hij wil de lezer informatie verstrekken

☐

Hij wil de lezer overhalen iets te gaan doen

☐

Hij wil de lezer vooral vermaken

2

Tot welke tekstsoort reken je deze tekst?

☐

Een advertentie

☐

Een recensie

☐ Een bericht

☐ Een uitnodiging

☐ Een instructie

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Doel formuleren** zijn de volgende items geselecteerd.

- www.youtube.com
Uitleg in een video.
- www.nederlandsindeonderbouw.com
Uitleg in een video.
- www.leestrainer.nl
Oefeningen

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Leesverslag

Vooraf

In deze opdracht ga je een leesverslag maken.

Hieronder zie je drie links naar leesverslagen.

Lees ze door en bespreek daarna met een klasgenoot welk leesverslag je het beste beeld van het boek gaf.

Bespreek ook welk leesverslag de duidelijkste en netste indeling had.

Boek 1	Achtste groepers huilen niet - Jacques Vriens
Boek 2	Op blote voeten - Maren Stoffels
Boek 3	Kinderjaren - Jona Oberski

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Als eindproduct van deze opdracht maak je een **leesverslag** van een zelfgekozen boek. Het leesverslag heeft een omvang van ongeveer 1½ A4-tje

Beoordeling

Het leesverslag wordt op drie punten **beoordeeld**:

- De **keuze van het boek**: je legt uit waarom je het boek gekozen hebt.
- De **inhoud**: je vertelt waar het boek over gaat.
- Je **eigen mening**: je geeft aan hoe het boek geschreven is en wat je van het boek vindt.

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen	Bestudeer het Kennisbankitem 'Het schrijven van het leesverslag'.
Stap 2	Alleen	Bekijk de juiste indeling van een leesverslag.
Stap 3	Alleen	Schrijf het eerste deel van je leesverslag.
Stap 4	Alleen	Schrijf het tweede deel van je leesverslag
Stap 5	Alleen	Geef je eigen mening.

Stap 6	Alleen	Rond je leesverslag af.
--------	--------	-------------------------

Benodigdheden

A4-papier. Pen en (kleur)potloden/stiften. Het door jouw gekozen boek.

Tijd

Voor deze opdracht heb je twee á drie uur nodig plus de tijd die je nodig hebt voor het lezen van het boek.

Stap 1

Deze opdracht past zowel bij 'Schrijven' als bij 'Fictie'.
Er zijn verschillende onderdelen in de Kennisbank Nederlands die de moeite waard zijn om te bestuderen voordat je echt gaat beginnen aan het schrijven van het leesverslag.
Neem in het totaal ongeveer 25 minuten voor deze stap.

KB: Schrijven: Recensie

KB: Schrijven: Verslag

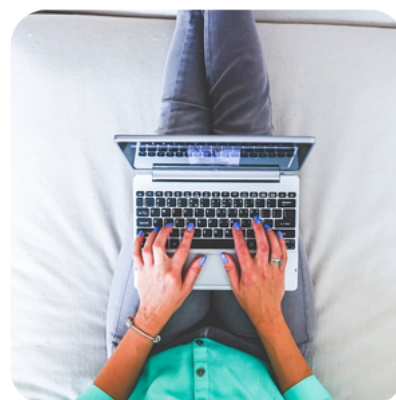
KB: Fictie: Beoordelen

KB: Fictie: Sfeer

Kijk ook eens op [scholieren.nl](https://www.scholieren.nl) naar voorbeelden van leesverslagen.

Stap 2

Je gaat straks een leesverslag schrijven.
Natuurlijk moet je eerst een boek kiezen waarover je het leesverslag gaat schrijven.
Kies een boek van de boekenlijst of overleg met je docent welke boeken je mag lezen.
Lees het hele boek voordat je verder gaat.

Je kunt het maken van het leesverslag het beste in drie delen verdelen:

1. De **keuze van het boek**.
2. De **inhoud**.
3. Je **eigen mening**.

In de volgende stappen wordt steeds één van de delen verder uitgewerkt.

Stap 3

Begin je leesverslag met het opschrijven van:

- De titel van het boek.
- De naam van de schrijver.
- Het ISBN-nummer.
- Het aantal bladzijden.

Maak een tekstbestand en schrijf dit alles in een bestand. Vergeet niet op te slaan.

Geef vervolgens antwoord op de volgende vier vragen:

1. Heb je het boek gekozen vanwege de aantrekkelijke **omslag** van het boek? Leg je antwoord uit.
2. Vond je **titel** van het boek aantrekkelijk? Zo ja, leg uit waarom de titel je aanspreekt.
3. Heb je voordat je je keuze maakte de **tekst op de achterkant** gelezen? Heeft die tekst invloed gehad op je keuze? Leg je antwoord uit.
4. Zijn er nog andere zaken te noemen die je keuze hebben bepaald.

Zo ja, welke zaken?

Stap 4

In het tweede deel van het verslag vertel je waar het boek over gaat. Je geeft een samenvatting van het verhaal, dat wil zeggen dat je de ontwikkelingen in het verhaal in grote lijnen weergeeft. Je geeft in ieder geval antwoord op de volgende vragen:

1. Wie is de hoofdpersoon in het boek?
2. Wie zijn de belangrijkste bijpersonen? Noem de naam en geef aan in welke relatie ze tot de hoofdpersoon staan.
3. Waar speelt het verhaal zich af?
4. In welke tijd speelt het verhaal? Wordt het verhaal chronologisch verteld?
5. Wat is het belangrijkste probleem in het verhaal? Hoe loopt het af?

Stap 5

Ten slotte vertel je wat je van het boek vond. Je geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Vond je het verhaal makkelijk of moeilijk geschreven? Leg uit waarom.
2. Vond je het een spannend boek? Waarom?
3. Was het boek gevoelig/aangrijpend? Geef voorbeelden.
4. Kwam er veel humor voor in het boek? Vond je dat leuk?
5. Was het verhaal realistisch? Leg je antwoord uit.
6. Wat vond je van de afloop? Leuk of juist niet leuk? Waarom?

Stap 6: Afsluiting

Leesverslag - afronden

De tekst van je leesverslag is klaar.

Het is goed om in je leesverslag enkele afbeeldingen op te nemen.

Ga in ieder geval op zoek naar een afbeelding van de omslag van het boek.

Misschien kun je ook wel een afbeelding van de auteur vinden.

Plaats de afbeeldingen in je leesverslag.

Lees nu je leesverslag nog één keer helemaal door.

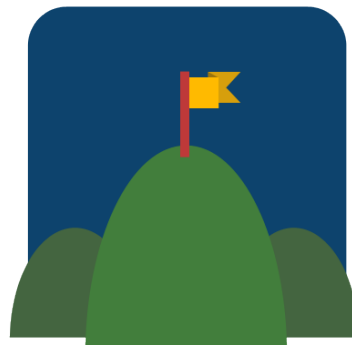
Als je nog taalfouten ziet, verbeter je die natuurlijk.

Klaar en tevreden?

Laat je leesverslag dan beoordelen door je docent.

Het leesverslag wordt op de volgende punten **beoordeeld**:

- Je hebt goed omschreven waarom je het boek hebt gekozen.
- Je hebt de algemene gegevens van het boek genoteerd (titel, naam van de schrijver, ISBN en aantal bladzijden).
- Je hebt een duidelijke samenvatting van het verhaal gegeven en daarbij aandacht besteed aan de punten die in stap 4 worden genoemd.
- Je hebt goed omschreven wat je mening is over het boek.

Extra opdracht

Maak eens een *ander* leesverslag!

Kies uit drie ideeën:

Idee 1

Gebruik het programma Popplet www.popplet.com (er is ook een app) eens om een boekverslag te maken in de vorm van een mindmap. Alles wat je kwijt wilt over het boek, typ je in blokken.

Je kunt ook foto's, video's (Youtube) en tekeningen erin kwijt. Het resultaat is een soort 'muur' met teksten en plaatjes waarmee je je boekverslag heel leuk kunt presenteren. Kijk naar dit voorbeeld dat je nog kunt uitbreiden:

- Verzamel afbeeldingen op je computer die je wilt invoegen in je Popplet.
- Zoek een Youtube die je kunt gebruiken en kopieer de link.
- Een Popplet kun je exporteren als PDF of als plaatje, net wat voor jou het beste uitkomt.
- Met een eigen account kun je je Popplet ook bewaren.

Overleg met je docent over welk boek jij een Popplet gaat maken en hoe je hem kunt inleveren en presenteren!

Idee 2

Maak eens een boekverslag op video!

Deze opdracht is heel geschikt om met twee of drie leerlingen samen te maken. Hoe je filmpje er uit gaat zien, hangt natuurlijk af van het boek dat je samen kiest (en wel allemaal gelezen moet hebben)

Bedenk een trailer die qua sfeer en stijl goed aansluit bij het genre, met de juiste stemmen en muziek. In de trailer gebruik je ook titels en teksten die informatie geven over het boek en de schrijver. Bekijk om ideeën op te doen, een paar trailers. Bekijk ook de trailer van een jeugdfilm naar een bekend kinderboek van Annie M.G. Schmidt, [Wiplala](https://www.youtube.com/watch?v=Uwplala)

Hieronder vind je tips bij het maken van de trailer. Succes met het maken van de trailer! Zet het resultaat op Youtube en deel de link met je klas en docent.

- Je kunt een stukje nep-interview met de schrijver opnemen.
- Je kunt één of twee spannende en belangrijke scènes naspelen. Maak een goede keuze, zodat de kijker een juist beeld krijgt van de inhoud.
- Houd deze scènes heel kort en monteer ze in een interessante volgorde.
- Verbind de scènes met voice-overs waarin je de kijker nieuwsgierig maakt naar het boek.
- Een beetje humor of overdrijving kan geen kwaad.
- Maak het niet te ingewikkeld en verdeel de taken van tevoren goed.
- Schrijf alle ideeën en teksten eerst uit en neem de tijd om scènes in te studeren.
- Aankleding en locatie zijn belangrijk.

Idee 3

Film een nep-interview met de schrijver over zijn/haar boek. Stel vragen over het boek die de schrijver beantwoordt. Dat kunnen natuurlijk ook kritische vragen zijn, waarmee je de schrijver flink in het nauw kunt brengen! Als het maar geen ruzie wordt daar aan tafel...

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Leesverslag** is het volgende item geselecteerd.

- www.kinderenwebhotel.be
Voorbeelden van leesverslagen.

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Leesstrategie

Vooraf

In deze leesopdracht staat de **leesstrategie** centraal.

Bekijk deze video. Maak aantekeningen tijdens het kijken. Deze aantekeningen kun je gebruiken tijdens deze opdracht.

<https://www.youtube.com/embed/RQSYRQwM2lc>

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Je rondt deze opdracht af met de **toets** 'Zoekend lezen'.
De toets bestaat uit tien meerkeuzevragen.

Beoordeling

Je hebt een voldoende voor de toets als je 80% van de vragen goed hebt beantwoord.

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen + samen	Bestudeer het Kennisbankitem 'Lezen'.
Stap 2	Alleen	Wat is de juiste aanpak van lezen?
Stap 3	Alleen	Lees het artikel en beantwoord de vragen.
Stap 4	Alleen	Maak de oefening.
Stap 5	Alleen	Maak de eindtoets: 'Leesstrategie'.

Benodigdheden

Geen extra benodigdheden.

Tijd

Voor deze opdracht heb je twee lesuren nodig.

Stap 1

Bestudeer eerst onderstaande items uit de Kennisbank Nederlands:

KB: [Lezen: Hoofd- en bijzaken](#)

KB: [Lezen: Zoekend en oriënterend lezen](#)

KB: [Lezen: Leesstrategieën](#)

Lees de volgende uitspraken over 'handig lezen'. Bespreek samen met een klasgenoot of de uitspraken **waar** of **niet waar** zijn.

1. De hoofdzaken van een tekst staan in het midden.
2. De titel en de tussenkopjes geven belangrijke informatie.
3. De hoofdzaken vind je in gekleurde blokjes bij de tekst.
4. Als je een krant snel wilt doorlezen, lees je eerst alleen de koppen.
5. Je moet een tekst eerst goed lezen voor je de hoofdzaken vindt.
6. Als je voor een proefwerk leert, moet je alleen de hoofdzaken lezen.

Stap 2

De juiste aanpak kiezen

Je leest niet altijd op dezelfde manier.
Het ligt eraan wat je doel is.

- Leer je voor een proefwerk? Dan lees je alles nog eens heel erg goed.
- Lees je een tijdschrift voor je plezier? Dan blader je er heel snel doorheen. Je leest alleen de koppen en kiest dan wat je beter wilt lezen.
- Zoek je in een dik boek informatie voor je spreekbeurt? Dan begin je met de inhoudsopgave en het register.

Anders gezegd: je kiest steeds een andere **leesstrategie**.

Strategie betekent eigenlijk: de aanpak van een gevecht!

Je weet, dat het lezen van een grote tekst ook een heel 'gevecht' kan zijn. Dan moet je het dus slim aanpakken om te winnen.

Welke aanpak?

Hieronder zie je vijf manieren waarop je kunt lezen.

- A. Je leest de koppen en daarna kies je iets wat je zelf interessant vindt.
- B. Heel goed lezen en proberen te begrijpen, aantekeningen maken en laten overhoren.
- C. Eerst alleen het begin en het einde van elke alinea lezen en de kopjes, daarna alles.

- D. Titel, begin, einde, tussenkopjes lezen, daarna per alinea hoofdzaken noteren.
- E. Zoeken in inhoudsopgave en register, lezen en hoofdzaken opschrijven.

Welke manier (A t/m E) kies je in de volgende gevallen?

1. Huiswerk: Voor morgen hoofdstuk 3 over de oorlogen van Napoleon doorlezen.
2. Huiswerk: Repetitie Biologie hoofdstuk 6.
3. De nieuwe schoolkrant staat op de schoolwebsite!
4. Huiswerk: Maak voor Aardrijkskunde vier inzichtvragen over natuurrampen.
5. Huiswerk: Maak een samenvatting van het krantenartikel over China.

1 = 2 = 3 = 4 = 5 =

Stap 3

Hoofd- en bijzaken

Lees het artikel [Je hersenen zijn behoorlijk dom](#) snel door.
Scan de kop, de inleiding, tussenkopjes, begin en einde van elke alinea en de afsluiting.

Zoek op wat de hoofdzaken zijn:

- Wat is het het onderwerp?
- Wat wil de schrijver beweren?
- Welke argumenten heeft hij?

Kun je nu de volgende vragen beantwoorden?

Oefening

Je hersenen zijn behoorlijk dom

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292758>

Algemene Informatie

Titel Je hersenen zijn behoorlijk dom
Aantal Vragen 3

MAIN_SECTION

Wat is het onderwerp van het artikel 'Je hersenen zijn behoorlijk dom'?

- ☐ Mensenhersens zijn dommer dan slangenhersens.
 - ☐ Mensenhersens zijn niet ingesteld op moderne gevaren.
 - ☐ Mensenhersens zijn dommer geworden sinds de prehistorie.
 - ☐ Mensenhersens zijn sinds de prehistorie ingesteld op de jacht.
-

Is het volgens het artikel gezond om bang te zijn?

- ☐ Nee, mensen die niet bang zijn, zijn volgens dit artikel vaker gezond.
 - ☐ Nee, mensen die bang zijn kunnen volgens dit artikel niet goed meer nadenken.
 - ☐ Ja, mensen die bang zijn reageren volgens dit artikel beter op noodsituaties.
 - ☐ Ja, mensen die bang zijn beschermen zich volgens dit artikel beter tegen gevaar.
-

Welke zin past bij de hoofdgedachte van dit artikel?

- ☐ Het mensenbrein is roekeloos.
- ☐ Het mensenbrein leert langzaam.

Angst is een slechte raadgever.

Angst maakt mensen dom.

Stap 4

Oefening zoekend lezen

Gebruik nogmaals het artikel [Je hersenen zijn behoorlijk dom](#), maar ga nu op zoek naar specifieke informatie.

Stel je voor: je maakt een werkstuk over de aanslag op de Twin Towers in 2001, en komt dit artikel tegen.

Welke informatie zou je kunnen gebruiken voor je werkstuk?

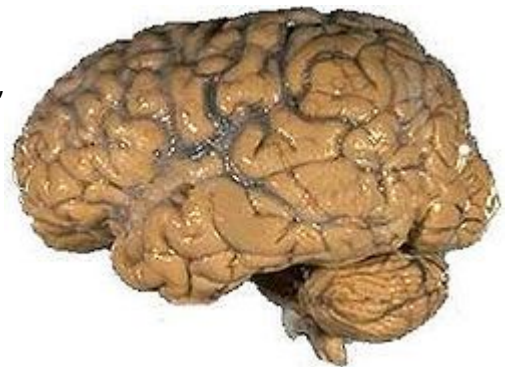
Maak hiervan een aantekening.

Vergelijk nu je antwoord met dat van een klasgenoot.

Ten slotte gebruik je het artikel nog een keer. Bestudeer nu alleen de twee gekleurde tekstblokjes.

Beantwoord de volgende vragen en bespreek deze ook met je klasgenoot:

- Zijn deze tekstblokjes belangrijk als je de hoofdzaken van het artikel wilt begrijpen? Ja/nee, want...
- Met welk doel heeft de schrijver deze tekstblokjes gekleurd gemaakt?
- Met welk doel heeft de schrijver deze tekstblokjes in het artikel gezet?

Eindopdracht A: Toets

Eindopdracht A: Toets

De toets bestaat uit tien vragen.

Je moet acht vragen goed beantwoorden om een voldoende te halen.

Klik op de volgende link om te beginnen: Succes!

Toets

Eindtoets Leesstrategie

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292763>

Algemene Informatie

Titel Eindtoets Leesstrategie
Aantal Vragen 10

MAIN_SECTION

Wat is ander woord voor 'Handig lezen?'

- ☐ Leesbegrip
- ☐ Snellezen
- ☐ Leesstrategie
- ☐ Leesmonopolie

Welk onderdeel sla je over als je een artikel snel wilt scannen op hoofdzaken?

- ☐ De afbeeldingen en grafieken.

- ☐ De tussenkopjes boven de alinea's.
 - ☐ De vetgedrukte inleiding.
 - ☐ De tekstblokjes met voorbeelden.
-

Waarom is een tekst in alinea's verdeeld?

- ☐ Dat maakt de tekst overzichtelijk, elke alinea is ongeveer even groot.
 - ☐ Dat maakt de tekst begrijpelijk, elke alinea bevat één hoofdzaak.
 - ☐ Dat maakt de tekst aantrekkelijk, hij lijkt zo korter.
 - ☐ Dat maakt de tekst interessant, het nodigt uit tot lezen.
-

Hoe kun je snel zien of je een boek kunt gebruiken voor je spreekbeurt of werkstuk?

- ☐ Aan de titel en de schrijver.
- ☐ Aan de inhoudsopgave en de flaptekst.
- ☐ Aan het register en afbeeldingen.

- ☐ Aan de inhoudsopgave en het register.
-

Wat zijn voorbeelden van signaalwoorden in een tekst?

- ☐ Bijvoorbeeld en namelijk.
- ☐ Rood en knipperen.
- ☐ Misschien en tegenwoordig.
- ☐ Later en vroeger.
-

Waarom is de inleiding van een tekst zo belangrijk?

- ☐ Daar staat het onderwerp beschreven en de hoofdvraag.
- ☐ Daar staat de mening van de schrijver meestal.
- ☐ Daar staan de belangrijkste feiten.
- ☐ Daar staat de conclusie van de schrijver meestal.
-

Waarom is de laatste alinea van een tekst zo belangrijk?

- ☐ Daar staat het onderwerp beschreven en de hoofdvraag.
 - ☐ Daar staat de mening van de schrijver meestal.
 - ☐ Daar staan de belangrijkste feiten genoemd.
 - ☐ Daar staat de conclusie van de schrijver meestal.
-

Welke functie hebben afbeeldingen en grafieken?

- ☐ Ze zorgen voor een prettige onderbreking van de tekst.
 - ☐ Ze laten geen meningen zien maar feiten.
 - ☐ Ze zorgen voor een humoristische noot in het geheel.
 - ☐ Ze laten vaak enkele hoofdzaken zien van het artikel.
-

Waarom is het handig om te letten op nummers en opsommingstekens in een tekst?

- ☐ Alle kans dat hier een aantal belangrijke zaken worden opgesomd.
- ☐ Alle kans dat hier de conclusies op een rijtje staan.

- ☐ Hier staat op een rijtje welke mensen hebben meegewerkt aan de tekst.
- ☐ Hier staat vaak een voetnoot waardoor je weet waar de schrijver informatie vandaan haalt.
-

Bij welke taak hoort intensief lezen?

- ☐ Opzoeken van informatie.
- ☐ Snel de hoofdzaken begrijpen.
- ☐ Studeren voor een proefwerk.
- ☐ Ontspanning zoeken.
-

Extra opdrachten

Wie heeft gelijk?

Dit is een opdracht (wedstrijd) voor twee klasgenoten.

Stel je de volgende situatie voor:

- Je krijgt thuis ruzie met je oudste zus, omdat je een lege jampot in de afvalbak wilt gooien. "Dat hoort in de glasbak!" zegt ze.
- Jij: "Wat maakt dat nou uit, één zo'n jampotje".
- Zij: "Alles maakt iets uit! Volgens mij gooit iedereen in Nederland per jaar wel 50 kilo glas weg."
- Jij: "Onzin, dat lijkt mij veel te veel. Tien kilo misschien, dat lijkt me al heel wat."
- Oma bemoeit zich er ook mee: "Vroeger in de jaren zestig gooiden we misschien maar de helft weg van wat er tegenwoordig aan afval wordt geproduceerd."

OK, nu de feiten... Wie heeft er nu eigenlijk echt gelijk in deze kleine discussie?

Dat zoeken we uit. En daarvoor moet je zoekend kunnen lezen!

Wie heeft gelijk?

De wedstrijd gaat beginnen. Op pagina 1 heb je een kleine discussie gelezen. Je gaat **zo snel mogelijk** op zoek naar antwoord op de volgende vragen:

1. Wie heeft gelijk, je zus, jij of geen van beiden? Verklaar je antwoord.
2. Heeft je oma gelijk? Waarom (niet)?

Begin tegelijkertijd met zoeken en houd de tijd goed bij!
Ga op zoek op internet. Maak aantekeningen.

Zorg dat je je antwoord onderbouwd noteert. Wie heeft er het snelste antwoord?

Maak een kort verslagje van de zoekopdracht.

- Waar heb je gezocht?
- Welke afspraken hadden jullie?
- Wat zijn je onderbouwde antwoorden?
- Wie was het snelst?
- Hadden jullie dezelfde antwoorden?

Lever het verslagje in bij je docent. Hij/zij let op het volgende:

- Zijn bovengenoemde punten allemaal verwerkt?
- Geeft het verslagje een duidelijk beeld van het 'wedstrijdje'?
- Zijn de gegeven antwoorden juist?
- Is het verslag minimaal een 1/2 A4 en maximaal 1 A4?

Succes!

Extra - vwo

Tekstdoelen extra opdrachten

- Je vindt hier een werkblad met een tekst en een aantal vragen. Download het werkblad en beantwoord de vragen op het werkblad.

[Werkblad Lezen leesstrategie](#)

Bespreek de vragen met een klasgenoot.

- Open nu de tekst 'Kinderen krijgen weer leesplezier' en lees hem.

Klik vervolgens de popup weg en beantwoord de vragen.

Kinderen krijgen weer leesplezier!

Welkom op de lerarenwebsite van Kidsweek in de Klas. Kidsweek in de Klas is dé actuele methode voor **begrijpend lezen** voor groep 5 t/m 8 in het basisonderwijs. De methode verbindt de wereld van de krant en actualiteit met de wereld van het onderwijs. Op deze website vindt u alle informatie over onze actuele methode voor begrijpend lezen. Kidsweek in de Klas maakt begrijpend lezen leuk! Kidsweek in de Klas bestaat uit de krant **Kidsweek**, een **lesboekje** en een **digitale leeromgeving**.

Het lesboekje bestaat uit:

- Uitleg van de strategie Begrijpend Lezen
- Opdrachten voor Begrijpend Lezen voor 3 niveaus (A/B/C)
- Nieuwswoorden en nieuwsplaatsen
- Zelfstandig werkkaart voor wereldoriëntatie
- Zelfstandig werkkaart voor onder andere mediawijsheid en geschiedenis
- Nieuwspuzzel

Inmiddels werken ruim 1400 scholen met Kidsweek in de Klas. Leerkrachten zijn erg enthousiast over de methode en zien het niveau van hun leerlingen met sprongen vooruitgaan.

Oefening

Tekstdoelen extra opdrachten

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292769>

Algemene Informatie

Titel Tekstdoelen extra opdrachten
Aantal Vragen 3

MAIN_SECTION

1

Welke onderdelen van de tekst helpen je snel informatie te vinden?
Vink meerdere mogelijkheden aan.

☐

woorden die vetgedruk en onderstreept zijn

☐

titel

☐

afbeelding

☐

tussenkopjes

☐

opsommingstekens

☐

cursief gedrukte woorden

☐

bron

2

Voor welk publiek is deze tekst bestemd?
Vink het juiste antwoord aan.

- ☐ ouders
 - ☐ kinderen van groep 5 t/m 8
 - ☐ lezers van Kidsweek
 - ☐ leraren
-

3

Wat wil de schrijver met zijn tekst vooral bereiken?

- ☐ Hij wil de lezer iets laten weten.
 - ☐ Hij wil de lezer overhalen iets te gaan doen.
 - ☐ Hij wil de lezer ergens van overtuigen.
 - ☐ Hij wil de lezer vermaken.
-

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Leesstrategie** zijn de volgende items geselecteerd.

- www.youtube.com
Uitleg in een video.
- www.leestrainer.nl
Uitleg in een video en oefeningen.
- www.flipquiz.me
Oefeningen

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Bruikbaarheid van teksten

Vooraf

Of een tekst bruikbaar is, hangt af van het doel van de tekst en het soort tekst waar je mee te maken hebt. In deze leesopdracht staan daarom **tekstsoorten** en **tekstdoelen** centraal.

Begin met het kijken naar het volgende flimpje.
Bespreek na het kijken met een klasgenoot welke tekstdoelen er zijn.

<https://www.youtube.com/embed/6gBCD5EuayU>

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Als eindproduct van deze les zoek je zelf **voorbeelden van verschillende tekstsoorten**.

Beoordeling

Je docent beoordeelt je eindproduct op de volgende punten:

- Past de tekst bij het tekstdoel dat je hebt aangegeven?
- Zijn de teksten goed weergegeven en voorzien van een bronvermelding?
- Heb je bij elk voorbeeld in goed en duidelijk Nederlands uitgelegd waarom je dit hebt gekozen?

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen	Bestudeer het Kennisbankitem 'Tekstdoel en tekstsoort'.
Stap 2	Alleen	Lees kritisch.
Stap 3	Alleen + samen	Wat doet amusement met je?

Stap 4	Alleen + samen	Bekijk teksten die je overhalen iets te doen.
Stap 5	Alleen	Bekijk teksten die je overtuigen.
Stap 6	Alleen + samen	Ga opzoek naar verschillende soorten teksten.

Benodigdheden

- Een computer met internet en tekstverwerker.
- De [bijlage met teksten over Nicorette](#).

Tijd:

Voor deze opdracht heb je twee lesuren nodig.

Stap 1: Kennisbank

Maak daarna de volgende oefening.

Oefening

Bruikbaarheid van teksten

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292783>

Algemene Informatie

Titel Bruikbaarheid van teksten
Aantal Vragen 5

MAIN_SECTION

Wat is het tekstdoel van een **advertentie**?

☐

Overtuigen

☐

Overhalen om iets te doen

☐ Informeren

☐ Amuseren

Wat is het tekstdoel van een **kookboek**?

☐ Overtuigen

☐ Overhalen om iets te doen

☐ Informeren

☐ Amuseren

Wat is het tekstdoel van een **uitzending voor politieke partijen** op TV?

☐ Overtuigen

☐ Overhalen om iets te doen

☐ Informeren

☐ Amuseren

Wat is het tekstdoel van een **stripverhaal**?

- ☐ Overtuigen
 - ☐ Overhalen om iets te doen
 - ☐ Informeren
 - ☐ Amuseren
-

Wat is het tekstdoel van een **een preek** in een kerk of moskee?

- ☐ Overtuigen
 - ☐ Overhalen om iets te doen
 - ☐ Informeren
 - ☐ Amuseren
-

Stap 2: Informeren

Bij een informatieve tekst geeft de schrijver informatie over een bepaald onderwerp (bijvoorbeeld dieren, planten, techniek enz.). In een informatieve tekst worden voornamelijk feiten genoemd. De schrijver geeft dus niet zijn mening. Maar let op:

- Soms kloppen de genoemde 'feiten' niet. Dus lees kritisch en stel jezelf de vraag: 'Is dit wel zo?' - en zoek het na.
- Soms worden meningen verpakt als feiten: "Het is nu eenmaal zo... Iedereen begrijpt toch dat..."
- Soms worden feiten mooier of lelijker gemaakt, overdreven of weggelaten. Daardoor wordt je ook een mening opgedrongen.

Open de [bijlage met teksten over Nicorette](#).

In de bijlage staan twee teksten over hetzelfde onderwerp.

Bespreek de teksten met je klasgenoot: welke tekst is echt bedoeld als informatieve tekst? En wat is de andere tekst dan voor soort tekst?

Waar zit het verschil nu precies?

Stap 3: Amuseren

Sommige teksten zijn bedoeld om je aan het lachen te maken. Daarvoor worden feiten en meningen vaak overdreven.

In **columns** geven schrijvers hun mening op een grappige manier.

Spotprenten en strips laten je lachen om gekke gebeurtenissen.

Op Youtube staan leuke **filmpjes** om je mee te vermaken.

Humor is altijd om te lachen, maar soms verstopt een schrijver serieuze bedoelingen in een grappige tekst. Na het lachen blijf je erover nadenken.

Iemand die grappig is, trekt de aandacht. Dat geldt ook voor teksten.

Daarom gebruiken reclamemakers humor om hun boodschap te verpakken. Die boodschap blijft natuurlijk: koop ons product!

Alleen maar om te lachen?

Bekijk met je klasgenoot dit filmpje. Bespreek na het kijken de volgende vragen:

- Welke twee tekstsoorten lopen hier door elkaar?
- Waarom werkt grappige reclame niet altijd?

<https://maken.wikiwijs.nl/bestanden/590339/commercial.mp4>

Stap 4: Tot actie overhalen

Sommige teksten zijn bedoeld om je over te halen, iets te doen. Heel vaak gaat het daarbij om iets kopen. Maar het kan ook zijn: lid worden, actie voeren, een enquête invullen. Om dat voor elkaar te krijgen, moet zo'n tekst ook overtuigend zijn. Teksten die je tot actie willen overhalen, spreken je vaak persoonlijk aan. Er wordt ingewerkt op je gevoel. Daarbij kunnen beelden helpen. Denk bijvoorbeeld aan een hulpactie voor mensen in nood. Om iemand over te halen, worden feiten vaak erger of mooier gemaakt. "Het lidmaatschap verplicht u tot niets, het gaat om een klein bedrag waar u niets van merkt, met een kleine bijdrage maakt u een groot verschil" enz.

Goed voorbeeld?

Ga naar de website van www.nederlandstopt.nu en bekijk één of twee campagnes.

Bespreek met je klasgenoot de vragen:

- Tot welke actie word je overgehaald?
- Waarom wordt er vaak humor gebruikt in de campagnes?

Stap 5: Overtuigen

Een overtuiging is iets wat je echt meent. Overtuigende teksten zijn er dus op gericht, je van gedachten te veranderen, je mening te beïnvloeden.

Daarbij gaat het er niet altijd om dat je iets koopt of lid wordt. Politici doen hun best om mensen te overtuigen van hun kijk op de maatschappij. Gelovigen willen anderen overtuigen om de wereld te zien zoals zij.

Overtuigende teksten doen vaak een beroep op je gezonde verstand en je gevoel. Je wordt uitgenodigd om de wereld te bekijken door de bril van de schrijver.

Om iemand te overtuigen, worden feiten als voorbeelden gebruikt. Daarbij worden andere feiten weggelaten. Feiten kunnen worden overdreven om een mening kracht bij te zetten.

Leve Loesje!

Bekijk samen met je klasgenoot [deze poster van Loesje](#)

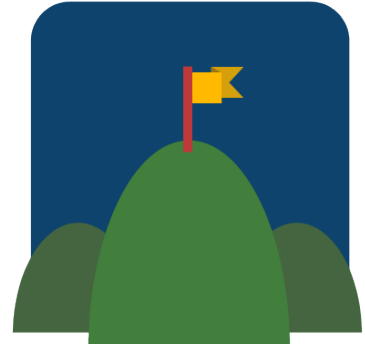
Eigenlijk past deze poster bij twee verschillende tekstsoorten. Welke?

Eindopdracht: Teksten

Nu ga je samen aan de slag om voorbeelden te zoeken van alle soorten teksten.

Verzamel op internet voorbeelden van informatieve, overtuigende, amusante en tot actie oproepende teksten, foto's en video's.

- Verzamel van elke tekstsoort twee of drie voorbeelden en zorg in totaal voor tien voorbeelden. Zet bij elk voorbeeld tussen haakjes een bronvermelding: schrijver / website / boek / krant enz.
- Zet de voorbeelden door elkaar in een tekstbestand en nummer ze.
- Noteer ergens anders voor jezelf de nummers met de tekstsoort erachter. Bewaar deze notitie goed.
- Laat je klasgenoot je bestand lezen en raden om welke tekstsoort het gaat. Geef elkaar een cijfer voor je prestatie!

Klaar? Laat je voorbeelden beoordelen door je docent.

Je docent beoordeelt je eindproduct op de volgende punten:

- Past de tekst bij het tekstdoel dat je hebt aangegeven?
- Zijn de teksten goed weergegeven en voorzien van een bronvermelding?
- Heb je bij elk voorbeeld in goed en duidelijk Nederlands uitgelegd waarom je dit hebt gekozen?
- Ziet het geheel er netjes en verzorgd uit?

Succes!

Extra opdracht

Zoek voorbeelden van tekstdoelen

Je hebt geleerd dat er vier belangrijke tekstdoelen zijn:

- Informeren
- Amuseren
- Tot actie overhalen
- Overtuigen

Maak nu de volgende zoekopdrachten met behulp van internet.

Je moet steeds een website zoeken. Laat alle websites openstaan, want je hebt ze later weer nodig. Kopieer en plak elk webadres in een nieuw tekstbestand.

1. Zoek een informatieve tekst over allergie.
2. Zoek een overtuigende tekst over biologisch voedsel.
3. Zoek een activerende tekst over donorschap.
4. Zoek een amuserende tekst over het onderwijs.

Kopieer nu van elke website een paar zinnen die het meest duidelijk maken wat voor soort tekst dit is. Schrijf erbij waarom je dit zo'n goed voorbeeld vindt.

Lever het tekstbestand ter beoordeling in bij je docent.

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Bruikbaarheid teksten** zijn de volgende items geselecteerd.

- www.youtube.com
Uitleg in een video.
- www.cambiumned.nl
Uitleg + opdracht
- www.youtube.com
Video over schrijfdoelen en tekstsoorten

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

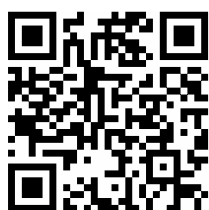
Lezen - Tekstverband

Vooraf

In deze leesopdracht staan **tekstverbanden** centraal.

Wat denk jij dat wordt bedoeld met tekstverbanden? Bespreek het met een klasgenoot.

Kijk daarna samen naar de video. Klopte het?

<https://www.youtube.com/embed/UnAIRTwj7kl>

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Je rondt deze opdracht af met het maken van de **Eindtoets** 'TEKSTVERBANDEN'. De toets bestaat uit een invultekst op papier.

Beoordeling

De ingevulde toets wordt beoordeeld door je docent. Je hebt een voldoende voor de toets als je minimaal 80% van de signaalwoorden goed hebt ingevuld.

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen	Bestudeer het Kennisbankitem 'Tekstverbanden'.
Stap 2	Alleen + samen	Welke signaalwoorden zie je?
Stap 3	Alleen + samen	Volg de signaalwoorden.
Stap 4	Alleen + samen	Test elkaar.

Stap 5	Alleen	Maak de eindtoets: 'Tekstverbanden'.
--------	--------	--------------------------------------

Benodigdheden

- Een computer met een tekstverwerker.
- Het werkblad [Werkblad Tekstverband](#).

Tijd

Voor deze opdracht heb je één lesuur nodig.

Stap 1

Maak de oefening.

Stap 2

Zoek in onderstaande tekst de signaalwoorden.
Enkele signaalwoorden verbinden de tekst met de voorgaande tekst,
andere signaalwoorden verbinden zinnen.
Het zijn er tien!

Iedereen die weleens een brief of e-mail moet schrijven, kent het probleem. Hoe moet je iets duidelijk uitleggen in geschreven taal? Daarvoor zijn wel een paar goede tips te geven. Allereerst kun je voor jezelf een lijstje van stappen maken: wat wil je eerst uitleggen, en wat daarna? De volgorde is heel belangrijk. Een tekst is immers niet te volgen als alles zomaar door elkaar staat, of als je steeds weer moet terugkomen op wat je eerder al gezegd hebt. Je moet dus eerst je eigen gedachten ordenen. Maar dat is nog niet alles. Zorg er ook voor dat je zinnen niet te lang zijn. Gebruik geen moeilijke woorden en herhaal jezelf niet. Kortom: zet alles op een rijtje voor jezelf en houd je tekst kort en krachtig. Dan komt je bedoeling over en is je verhaal plezierig om te lezen!

Heb je alle signaalwoorden gevonden?

Vergelijk de signaalwoorden die je hebt gevonden met de signaalwoorden van een klasgenoot.

Stap 3: Volg de signaalwoorden

Volg de signaalwoorden

In onderstaande tekst zijn de alinea's door elkaar geraakt. Let goed op de signaalwoorden en zoek uit wat de juiste volgorde is!

Hoe ik een werkstuk leerde maken

A

Daarom ging ik eerst maar eens aan andere leerlingen vragen, hoe zij aan een onderwerp kwamen. Op die vraag kreeg ik de gekste antwoorden. De een ging in de boekenkast thuis snuffelen, de ander probeerde een oud werkstuk van zijn broer af te troggelen.

B

Uiteindelijk werd ik gered door de boekverkoper. Hij liet me een nieuw boek zien over de Inca's, met prachtige afbeeldingen erin. Daardoor wist ik ineens wat ik wilde, en de rest ging... nou niet vanzelf, maar toch gemakkelijker dan ik dacht.

C

Om te beginnen wist ik echt niet wat me overkwam: als een donderslag bij heldere hemel gaf de geschiedenisdocent ons opdracht, een werkstuk van minstens 25 bladzijden te schrijven over een onderwerp naar eigen keuze. Hoe we dat moesten aanpakken, vertelde hij er niet bij!

D

Maar zo wilde ik het toch niet aanpakken, want geschiedenis vond ik best een leuk vak. Dan maar naar de boekhandel om eens rond te neuzen in de geschiedenisafdeling. Die was best uitgebreid. Na een uur bladeren was ik redelijk wanhopig.

- Wat is de goede volgorde?

Kies uit:

- - A - C - D - C
 - A - D - B - C
 - C - D - B - A
 - C - A - D - B
 - D - A - B - C
 - D - A - C - A

Bespreek jouw keuze met de keuze van een klasgenoot.

Stap 5: Test elkaar!

Test elkaar!

Download het werkblad [Werkblad Tekstverband](#).

Op het werkblad zie je twaalf zinnen.

In elke zin kan een verbindingswoord worden ingevuld. Kijk goed, bedenk zelf een geschikt verbindingswoord en vul dat in.

Geef je bestand door aan je klasgenoot.

Die schrijft achter elke zin om welk soort verband het gaat.

Kies uit de volgende soorten verbanden:

- Opsomming - Tegenstelling - Tijd - Oorzaak/gevolg.
- Toelichting/Voorwaarde - Doel/middel - Samenvatting/Conclusie.
- Reden/verklaring - Vergelijking.

Kijk elkaars werk na.

Stap 5

Je sluit deze opdracht af met het maken van de **Eindtoets Tekstverbanden**.

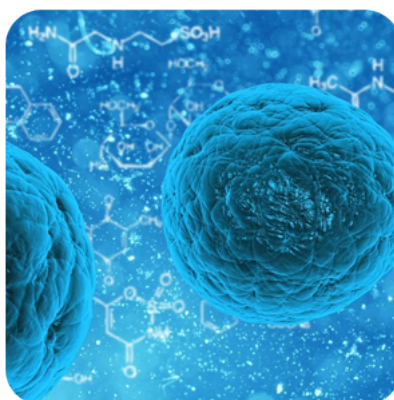
Succes!

Extra opdrachten

Verbanden extra opdrachten

Oefening

Vragen Virus

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292821>

Algemene Informatie

Titel Vragen Virus
Aantal Vragen 3

MAIN_SECTION
1

Welke twee signaalwoorden met een **opsommend verband** vind je in de tekst 'Virus'?

2

Welke (bij elkaar horende) signaalwoorden met een **vergelijkend verband** vind je?

3

Welk signaalwoord met een **toelichtend (of uitleggend) verband** vind je?

Veel oefenen helpt.

Maak ook deze oefeningen over signaalwoorden.

Signaalwoorden

Oefening

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292823>

Algemene Informatie

Titel	Oefening
Aantal Vragen	5

MAIN_SECTION

1

Geef aan wat voor signaalwoord het dikgedrukte woord is.

Een Trojaans Paard is een computerprogramma dat vermomd is als een legaal, onschuldig programma, **maar** in werkelijkheid de beveiliging van uw computer aantast en schade kan aanrichten.

☐ Toelichtend (uitleggend) verband

☐ Redengevend verband

☐ Tegenstellend verband

2

Geef aan wat voor signaalwoord het dikgedrukte woord is.

Trojaanse paarden zitten **bijvoorbeeld** verscholen in software die u gratis op internet kunt downloaden.

☐ Toelichtend (uitleggend) verband

☐ Voorwaardelijk verband

☐ Tegenstellend verband

3

Geef aan wat voor signaalwoord het dikgedrukte woord is.

Download **daarom** nooit van een bron die u niet vertrouwt.

☐ Redengevend verband

☐ Opsommend verband

☐ Tegenstellend verband

4

Geef aan wat voor signaalwoord het dikgedrukte woord is.

Veel virussen worden via de e-mail verspreid, vermomd als onschuldige bijlage, foto, wenskaart of geluidsbestand. Een virus komt vrij, **als** u dit bestand opent.

- ☐ Voorwaardelijk verband
- ☐ Redengevend verband
- ☐ Toelichtend (uitleggend) verband
-

5

Geef aan wat voor signaalwoord het dikgedrukte woord is.

Virussen verspreiden zich **ook** via internet.

- ☐ Opsommend verband
- ☐ Toelichtend (uitleggend) verband
- ☐ Redengevend verband
-

Oefening

verband - signaalwoord Spyware

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292825>

Algemene Informatie

Titel verband - signaalwoord Spyware

Combineer de volgende signaalwoorden **uit de tekst 'Spyware'** met het juiste verband.

Lees de volgende tekst over Spyware.

Combineer daarna in de oefening de zeven signaalwoorden uit de tekst met het juiste verband.

Spyware (ook wel adware genoemd) zijn computerprogramma's die meestal zonder toestemming van de gebruiker op de computer worden geïnstalleerd.

Vervolgens **(a)** verzamelt het programma informatie over het gebruik van de computer, met name het surfgedrag. De verzamelde informatie wordt vaak via het internet verzonden naar informatiemakelaars die aan de hand hiervan een profiel van de computergebruiker kunnen opstellen met het doel **(b)** aan hem reclame op maat te kunnen verzenden. Ook **(c)** wordt de informatie vaak gebruikt om de gebruiker tijdens het surfen ongevraagde webpagina's te tonen, de zogenaamde pop-ups.

Spyware wordt soms in combinatie met (gratis) software verzonden. Het gaat dan bijvoorbeeld **(d)** om software die u via websites kunt downloaden. Vooral bij websites met illegale software loopt u verhoogd risico op spyware. Als **(e)** u software installeert, is het daarom **(f)** belangrijk dat u altijd de gebruikersovereenkomst doorleest. Daarnaast **(g)** zijn er websites die bij uw bezoek proberen om spyware te installeren op uw computer. Ook bijlagen van e-mails (van veelal onbekende afzenders) kunnen spyware bevatten.

Naar: www.mijndigitalewereld.nl [bewerkt]

MAIN_SECTION

Vervolgens

- ☐ Opsommend
- ☐ Doel-middel
- ☐ Toelichtend

Met het doel

- ☐ Toelichtend
- ☐ Doel-middel

☐ Opsommend

Ook

☐ Opsommend

☐ Redengevend

☐ Voorwaardelijk

Bijvoorbeeld

☐ Toelichtend

☐ Redengevend

☐ Voorwaardelijk

Als

☐ Voorwaardelijk

☐ Redengevend

☐ Doel-middel

Daarom

☐ Doel-middel

☐ Redengevend

☐ Toelichtend

Daarnaast

☐ Toelichtend

☐ Opsommend

☐ Redengevend

Lees in onderstaande oefening het tekstfragment. Geef van de onderstreepte signaalwoorden het juiste verband aan.

Oefening

verband - signaalwoord

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292827>

Algemene Informatie

Titel verband - signaalwoord

Aantal Vragen 7

MAIN_SECTION

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

Hacking

Bij **hacking** denken we direct aan inbraak in een computer of computernetwerk. Het blokkeren van websites is eveneens een activiteit van hackers.

- ☐ Opsommend
- ☐ Oorzaak-gevolg
- ☐ Toelichtend

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

De gevolgen van hacking kunnen ernstig zijn.

- ☐ Opsommend
- ☐ Oorzaak-gevolg

☐ Toelichtend

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

Denk maar aan : misbruik van persoonlijke gegevens (bankrekeninginformatie, creditcardnummers), het wissen van gegevens op de harde schijf en het gebruik van uw computer voor ongewenste handelingen (opslaan van illegaal materiaal).

☐ Opsommend

☐ Oorzaak-gevolg

☐ Toelichtend

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

Iemand die hackt uit crimineel, ideologisch of vernielzuchtig oogpunt, noemen we ook wel een cracker. Soms huren bedrijven hackers in om de beveiliging van hun systemen te testen, zodat veiligheidslekken kunnen worden gedicht.

☐ Oorzaak-gevolg

☐ Toelichtend

☐ Opsommend

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

Een andere groep hackers zijn de script kiddies.

- ☐ Tegenstellend
 - ☐ Opsommend
 - ☐ Oorzaak-gevolg
-

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

Zij vinden het leuk om websites te verminken, zonder dat zij er echter een echte reden voor hebben.

- ☐ Voorwaardelijk
 - ☐ Tegenstellend
 - ☐ Oorzaak-gevolg
-

Lees onderstaand tekstfragment.

Geef van de onderstreepte signaalwoorden aan wat het juiste verband is.

Hacking is strafbaar. De delictsomschrijving voor hacking luidt: het opzettelijk en wederrechtelijk binnendringen in een geautomatiseerd werk of in een deel hiervan. Van binnendringen is in ieder geval sprake wanneer de toegang tot het werk wordt verworven:

- door het doorbreken van een beveiliging,
- door een technische ingreep,
- met behulp van valse signalen of een valse sleutel, of d. door het aannemen van een valse hoedanigheid.

- ☐ Doel-middel

☐ Voorwaardelijk

☐ Toelichtend

In de tekst hieronder ontbreken negen signaalwoorden.
Sleep de signaalwoorden naar de juiste plaats in de tekst.

Oefening

Sleepvraag - Zwervende kinderboeken
<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292829>

Algemene Informatie

Titel Sleepvraag - Zwervende kinderboeken
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

Sleepvraag

Zwervende kinderboeken

Lezen is hartstikke leuk, maar dan moet je wel een boek hebben.

Dat kun je natuurlijk gratis lenen in de bibliotheek, ☐ niet

iedereen woont daarbij in de buurt.

☐ is het vandaag Nationale Kinderzwerfboekdag.

Een zwerfboek blijft niet bij één eigenaar in de kast staan, maar

reist door het hele land. Elk kind dat het boek tegenkomt mag

het mee naar huis nemen ☐ lezen.

- a.** maar
- b.** Daarom
- c.** Bijvoorbeeld
- d.** om te
- e.** omdat
- f.** Als
- g.** ook
- h.** Zo

i. Met behulp van

- ☐ het uit is, moet je het weer ergens anders achterlaten.
- ☐ op school, in het zwembad, bij de tandarts of in de trein.
- ☐ kunnen veel meer kinderen genieten van hetzelfde verhaal.

Op elk zwerfboek zit een sticker met een code. Hiermee kun je op Kinderzwerfboek.nl zien welke tocht het boek al heeft gemaakt. Daar kun je ☐ zelf invullen dat het bij jou is geweest en wat jij van het verhaal vond. Op de website van het Kinderzwerfboek kun je stickers bestellen.

Vandaag is het Nationale Kinderzwerfboekdag en gaan er extra veel boeken op zwerftocht. ☐ speciale wagentjes wil de organisatie meer dan honderdduizend boeken door heel Nederland verspreiden.

Jonge boekenwormen helpen hen daarbij, ☐ zij weten wat de beste vindplekken zijn.

Naar: www.kidsweek.nl, 09/10/2013 [bewerkt]

Lees in onderstaande oefening het tekstfragment 'Disney maakt video voelbaar.'
Geef van de onderstreepte signaalwoorden het juiste verband aan.

Oefening

Verband - signaalwoord Disney
<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292831>

Algemene Informatie

Titel Verband - signaalwoord Disney
Aantal Vragen 9

Lees in onderstaande oefening het tekstfragment 'Disney maakt video voelbaar.'
Geef van de onderstreepte signaalwoorden het juiste verband aan.

MAIN_SECTION

Met een 3D-bril op je neus lijken sommige films net echt op je af te komen. Maar als je je hand uitsteekt, voel je niets. Daar willen onderzoekers van Disney verandering in brengen.

- ☐ Tegenstellend verband
 - ☐ Redengevend verband
 - ☐ Opsommend verband
-

Als je nu met je vinger over een smartphone veegt, voel je alleen het gladde oppervlak. Jouw aanraking verandert een kleine stroomverinding onder het scherm.

- ☐ Voorwaardelijk verband
 - ☐ Vergelijkt verband
 - ☐ Oorzakelijk
-

Daardoor worden bewegingen van je vinger in opdrachten voor de telefoon omgezet.

- ☐ Voorwaardelijk verband
- ☐ Concluderend verband

☐ Oorzakelijk verband

Disney-wetenschappers ontwikkelen nu een nieuw soort touchscreen. Als je het scherm aanraakt, zendt het trillingen die ervoor zorgen dat het lijkt alsof je een ronding, ribbeltje of ander soort uitsteeksel voelt.

☐ Vergelijkend verband

☐ Redengevend verband

☐ Concluderend verband

De onderzoekers moeten nu eerst allemaal moeilijke formules opstellen die de juiste trillingen bij het juiste plaatje doorgeven.

☐ Concluderend verband

☐ Opsommend verband

☐ Tegenstellend

Vervolgens komt het scherm in de winkel te liggen.

☐ Voorwaardelijk verband

☐ Concluderend verband

☐ Opsommend verband

Hersenen foppen Ivan Poupyrev, de directeur van het onderzoekscentrum van Disney, legt uit waarom de trillingen lijken op echte ribbeltjes.

☐ Voorwaardelijk verband

☐ Vergelijkend verband

☐ Redengevend verband

Onze hersenen ervaren een 3D/bobbeltje op een oppervlakte vooral door informatie die ze ontvangen via het rekken van de huid.

☐ Oorzakelijk verband

☐ Voorwaardelijk verband

☐ Opsommend verband

Dus als we kunstmatig de huid van de vinger kunnen rekken terwijl die over het touchscreen glijdt, trappen de hersenen erin en denken ze dat er een echte fysieke bobbel op het scherm zit. Zelfs wanneer het oppervlak helemaal glad is.

☐ Opsommend verband

☐ Concluderend verband

☐ Oorzakelijk verband

Extra - vwo

Wat voor soort verband is dit?

Je ziet steeds twee zinnen met een vetgedrukt signaalwoord.
Dat signaalwoord geeft aan wat de twee zinnen met elkaar te maken hebben:
het verband.
Jij moet kiezen wat voor soort verband dit is.
Kies steeds uit:

- Tegenstelling
- Tijd
- Oorzaak/gevolg
- Reden/verklaring
- Vergelijking

Eerst een voorbeeld:

Jenny moest de hele weg tegen de wind in fietsen.
Daardoor kwam ze een half uur te laat. Hier kies je: oorzaak/gevolg.
Dat ze te laat kwam, was immers het *gevolg* van wat je in zin 1 leest: tegenwind.

Toets

Extra - tekstverbanden

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292834>

Algemene Informatie

Titel Extra - tekstverbanden
Aantal Vragen 11

Je ziet steeds twee zinnen met een vetgedrukt

signaalwoord.

Dat signaalwoord geeft aan wat de twee zinnen met elkaar te maken hebben:

het verband.

Jij moet kiezen wat voor soort verband dit is.

Kies steeds uit:

- Tegenstelling
- Tijd
- Oorzaak/gevolg
- Reden/verklaring
- Vergelijking

Eerst een voorbeeld:

Jenny moest de hele weg tegen de wind in fietsen.

Daardoor kwam ze een half uur te laat. Hier kies je: oorzaak/gevolg.

Dat ze te laat kwam, was immers het *gevolg* van wat je in zin 1 leest: tegenwind.

MAIN_SECTION

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Na schooltijd ga is eerst naar huis. **Dan** wil ik naar het zwembad.

- ☐ Reden/verklaring
- ☐ Oorzaak/gevolg
- ☐ Tegenstelling
- ☐ Tijd
- ☐ Vergelijking

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Victor heeft twee werkstukken ingeleverd, **terwijl** Mandy nog aan het eerste bezig is.

- ☐ Tijd

- ☐ Tegenstelling
 - ☐ Oorzaak/gevolg
 - ☐ Vergelijking
 - ☐ Reden/verklaring
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Mijn neef is heel tevreden over zijn wijk, **maar** mijn broer wil zo gauw mogelijk verhuizen.

- ☐ Tijd
 - ☐ Vergelijking
 - ☐ Tegenstelling
 - ☐ Reden/verklaring
 - ☐ Oorzaak/gevolg
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Hij heeft nog weinig aan wiskunde gedaan **omdat** hij eerst zijn andere werk wilde afmaken.

- ☐ Tijd
 - ☐ Vergelijking
 - ☐ Reden/verklaring
 - ☐ Oorzaak/gevolg
 - ☐ Tegenstelling
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Ik ga graag met je mee shoppen, **tenzij** je liever alleen gaat.

- ☐ Reden/verklaring
 - ☐ Tegenstelling
 - ☐ Oorzaak/gevolg
 - ☐ Vergelijking
 - ☐ Tijd
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Je kunt die dvd van me lenen, **als** je hem maar op tijd terugbrengt.

- ☐ Doel
 - ☐ Voorwaarde
 - ☐ Opsomming
 - ☐ Conclusie
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Je krijgt een diploma **en** een cijferlijst en ook nog een aandenken aan je schooltijd.

- ☐ Conclusie
 - ☐ Opsomming
 - ☐ Voorwaarde
 - ☐ Doel
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Herma staat vroeg op **zodat** ze op tijd bij haar vriendin kan zijn.

- ☐ Voorwaarde

- ☐ Doel
 - ☐ Opsomming
 - ☐ Conclusie
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Het feest kan doorgaan, als je **tenminste** tijdig betaalt.

- ☐ Doel
 - ☐ Conclusie
 - ☐ Opsomming
 - ☐ Voorwaarde
-

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Onze verwarming is al een week kapot, de kat is gisteren overreden en we kregen net de tandartsrekening, **dus** je begrijpt dat de stemming niet helemaal top is bij ons thuis.

- ☐ Conclusie
- ☐ Voorwaarde

Doel

Opsomming

Lees de onderstaande tekst. Wat voor een signaalwoord geeft het vetgedrukte woord aan?

Je doet nu eenmaal van alles **om** je vriendin tevreden te houden, nietwaar?

Conclusie

Doel

Voorwaarde

Opsomming

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Tekstverband** zijn de volgende items geselecteerd.

- www.slideplayer.nl
Uitleg
- www.testmoz.com
Oefeningen - 1
- www.testmoz.com
Oefeningen - 2

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Feit of mening?

Vooraf

In deze leesopdracht staan **feiten en meningen** centraal.

Kijk eerst (een stukje van) deze video.

Formuleer na het kijken met een klasgenoot de betekening van het begrip 'feit' en de betekenis van het begrip 'mening'.

<https://www.youtube.com/embed/RKKfy79koNw>

Eindproduct-Beoordeling

Eindproduct

Je rondt deze opdracht af met de eindopdracht 'Feiten en meningen'.

De opdracht bestaat uit het herschrijven van een tekst met feiten en/of meningen erin.

Beoordeling

Je docent beoordeelt je tekst op de volgende punten:

- Bevat je tekst inderdaad feiten of meningen volgens de opdracht?
- Is je tekst in goed Nederlands geschreven, zonder al teveel fouten?
- Blijkt uit je tekst dat je het verschil tussen feiten en meningen goed hebt begrepen?

Werkwijze

Activiteiten

Stap	Groepsgrootte	Activiteit
Stap 1	Alleen	Bestudeer het Kennisbankitem 'Feiten en meningen'.
Stap 2	Alleen + samen	Feiten of meningen?

Stap 3	Alleen + samen	Bekijk feiten en meningen zijn gescheiden.
Stap 4	Alleen + samen	Bekijk het voorbeeld.
Stap 5	Alleen + samen	Zoek op internet feiten en meningen.
Stap 6	Alleen	Je sluit de opdracht af met het herschrijven van een tekst met feiten en meningen.

Benodigheden

Het werkblad met de [eindopdracht Feit en mening](#).

Tijd:

Voor deze opdracht heb je één lesuur nodig.

Stap 1

Bestudeer eerst onderstaand items uit de Kennisbank Nederlands:

KB: [Lezen: Feiten en meningen](#)

Maak daarna de volgende oefening.

Oefening

Feit of mening?

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292852>

Algemene Informatie

Titel Feit of mening?
Aantal Vragen 6

MAIN_SECTION

Welke zin bevat een **controleerbaar feit**?

- ☐ Ik denk dat hij al vijftientwintig jaar lesgeeft aan het Coornhert College.
 - ☐ Op forums op internet lees je voornamelijk flauwekul en scheldpartijen.
 - ☐ Hij draagt elke dag een lelijk wit T-shirt met blauwe strepen.
-

Welke zin bevat een **controleerbaar feit**?

- ☐ Als je geen rijbewijs hebt, kun je geen auto besturen.
 - ☐ Mijn zus zou haar vriendje nooit zomaar dumpen, hij moet wel iets geks hebben gedaan.
 - ☐ Ik heb gehoord dat mijn opa gisteren met zijn fiets is gevallen na een aanrijding.
-

Welke zin bevat een **controleerbaar feit**?

- ☐ Als je melk lang genoeg schudt, krijg je boter.
 - ☐ Onze auto krijgt 's winters altijd kuren, dus dat gaat straks ook weer fout.
 - ☐ Hij heeft alweer afgezegd, blijkbaar vindt hij het niet leuk om met ons uit te gaan.
-

Welke zin bevat een **argument**?

- ☐ Hij is niet te vertrouwen, dat is nu eenmaal mijn mening.
 - ☐ Ik vind die film niet goed, het verhaal is slecht te volgen door al die flashbacks.
 - ☐ Geef mij maar een boek van Van Loon, die kan tenminste goeie griezelverhalen bedenken.
-

Welke zin bevat een **argument**?

- ☐ Ik ga liever naar Frankrijk met vakantie, daar heb je mooie steden.
 - ☐ Ik ga liever naar Spanje, ik houd nu eenmaal van dat land.
 - ☐ Ik blijf het liefst in Nederland, want ik heb een hekel aan verre reizen.
-

Welke zin bevat een **argument**?

- ☐ Nederlandstalige liedjes zijn vaak zo dom, die teksten deugen gewoon niet.
 - ☐ Franse popmuziek kan ik niet verstaan, daar luister ik niet naar.
 - ☐ Klassieke muziek is saai, dat vinden zelfs mijn ouders.
-

Stap 2

Sommige teksten zijn bedoeld om alleen feiten weer te geven.
Andere teksten zijn juist waardeloos als er *geen* meningen in staan.

Hieronder zie je acht teksten. In welke teksten behoren alleen **feiten** te staan en geen meningen.

Meerdere antwoorden mogelijk.

1. Handleiding voor installatie van een tv-toestel.
2. Forum op internet.
3. Recept voor cupcakes.
4. Advertentie voor zomerkleding.
5. Weblog over Mijn favoriete popsterren.
6. Concertprogramma.
7. Routebeschrijving Zutphen-Amsterdam.
8. tv-commentaar in de krant.

Bespreek jouw antwoorden met een klasgenoot.

Stap 3

Feiten en meningen gescheiden?

In kranten en op nieuwssites vind je niet alleen maar feiten. In sommige artikelen geven schrijvers ook hun meningen over wat er de afgelopen tijd gebeurd is. Natuurlijk moet je als lezer wel weten, waar de feiten staan en waar de meningen.

Onderzoek nu eens of dat klopt.

Ga naar de nieuwssite [nu.nl](https://www.nu.nl).

Zoek op deze site twee voorbeelden van artikelen met alleen **feiten** en twee voorbeelden van artikelen met vooral **meningen**.

Bespreek je vondsten met een klasgenoot. Zijn jullie het erover eens?

Zorg dat je je mening beargumenteert.

Hoe kun je van een artikel van tevoren weten dat er meningen in staan?

Stap 4

De volgende tekst komt uit het dagboek van Laura, het 'zeilmeisje' dat alleen in een zeilboot over de wereld reisde.

Media

Ik heb gehoord dat er sinds mijn vertrek uit Darwin op internet en in andere media alweer berichten over mij verschijnen, die echt nergens op slaan.. Zo is nu weer te lezen dat ik gestopt zou zijn met school. Dit is dus echt niet waar en dit is ook nooit door mij in een interview gezegd! In sommige media wordt zelfs ook nog gemeld dat ik mijn schoolboeken overboord heb gegooid. Dat is dus helemaal volslagen onzin, ik heb al mijn schoolboeken gewoon aan boord. Als ik een rustige zeildag en 's nachts voldoende slaap heb kunnen krijgen, pak ik een boek. Dit heb ik steeds gedaan! Ik leer namelijk gewoon door, alleen gaat het wat langzamer. Ik ben nog steeds van plan mijn diploma te halen. En het is voor mij nog steeds onbegrijpelijk dat er als maar weer zoveel onware berichtgeving door de Nederlandse media de wereld in wordt gestuurd.

Stap 5

Op sommige websites vind je vooral meningen. Op andere websites vind je vooral feiten. Ga naar de websites hieronder en zoek uit of de website vooral feiten of vooral meningen bevatten.

- [Boekreviews](#)
- [Kidsweek](#)
- [Startpagina](#)
- [Kwakzalverij.nl](#)

Vergelijk jouw bevindingen met die van je klasgenoot.

Stap 6

Je sluit deze opdracht af met het herschrijven van een tekst met feiten en meningen.

Download het werkblad met de [eindopdracht Feit en mening](#) en lees het artikel nauwkeurig door.

Geef feiten en meningen aan met twee verschillende kleuren.

Schrijf nu het artikel opnieuw, maar nu met een **tegenovergestelde** mening.

Verwerk ook een aantal **feiten** in je artikel, die in het oorspronkelijke artikel niet zijn genoemd.

Zoek die eventueel op internet op.

Klaar?

Laat je artikel beoordelen door je docent.

Je docent beoordeelt je tekst op de volgende punten:

- Bevat je tekst inderdaad feiten of meningen volgens de opdracht?
- Is je tekst in goed Nederlands geschreven, zonder al teveel fouten?
- Blijkt uit je tekst dat je het verschil tussen feiten en meningen goed hebt begrepen?

Extra - havo

Zoek feiten en meningen in en recensie!

Lees de volgende recensie van een game (download het document).
[werkblad 'recensie game'](#) Zoek nu in deze recensie acht feiten en acht meningen.

Markeer acht feiten met groen en acht meningen met rood .
Vergelijk nu je antwoorden met die van een klasgenoot.

- Hebben jullie dezelfde feiten en meningen gevonden?
- Zijn het echt feiten/meningen?
- Zorg dat je het eens bent.

Vraag je docent om advies als je er samen niet uitkomt!

Extra - vwo

Feiten, meningen en argumenten

Je vindt hieronder een oefening met zinnen die een controleerbaar feit bevatten en andere zinnen bevatten een mening.

Oefening

Feiten of meningen

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292868>

Algemene Informatie

Titel Feiten of meningen
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

Feiten, meningen en argumenten

Hieronder vind je een aantal zinnen over de film 'Spijt' van Carry Slee.
Sommige van onderstaande zinnen bevatten een controleerbaar feit; andere zinnen bevatten een mening.

Geef achter de zinnen aan in welke categorie deze zin valt.

☐	Het lijkt alsof de acteurs er zelf in moeten komen, want pas halverwege de film is het acteerwerk echt overtuigend.	a	Feiten
☐	In de film spelen veel jonge auteurs die voor het eerst in een film spelen.	b	Meningen
☐	In het boek speelt Jochem die wordt gepest door klasgenoten, de hoofdrol.	c	Feiten
☐	Alle middelbare scholieren zouden de film moeten gaan zien.	d	Meningen
☐	Pesten is de laatste tijd veel in het nieuws.	e	Meningen
☐	Het resultaat is indrukwekkend: 'Spijt' is een film die je niet snel zult vergeten!	f	Feiten
☐	Het boek 'Spijt' van Carry Slee is verfilmd.	g	Feiten

In welke teksten staan vooral feiten?

Oefening

Feiten, meningen en argumenten extra opdrachten
<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292870>

Algemene Informatie

Titel Feiten, meningen en argumenten extra opdrachten
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION
1

nieuwsbericht

routebeschrijving

recensie

advertentie

klachtenbrief

handleiding

tekst in een encyclopedie

Recensie Smile

Hieronder vind je een recensie van het boek 'Smile'. Lees deze tekst.

1. Raina struikelt op een dag bij een renwedstrijdje in de voortuin en verliest daarbij haar voortanden. Een schoolleven lang tobt ze met operaties, bitjes en beschamende buitenboordbeugels.
2. Smile is een autobiografisch verhaal, lees je op de achterkant. Tekenares Raina Telgemeier heeft haar eigen jeugd verstript. Raina woont in San Francisco, een stad die 's zomers wordt geplaagd door mist en waar uiterlijk superbelangrijk is. Tijdens haar schooltijd sneuvelen allebei haar voortanden en heeft ze plotseling een gat in haar mond. Ze vindt het moeilijk om daarover te vertellen op school. Na jarenlang gedoe met gips, protheses, allerlei beugels en ontelbaar veel elastiekjes krijgt ze eindelijk weer een mooie lach. Maar dan is ze al een hele reeks klassen, twee verliefdheden, verschillende vriendinnengroepjes en een aardbeving verder.
3. Smile leest prima door en is lekker dramatisch getekend. Wippende neusjes, ogen op schoteltjes en uitvergrote beugelbekkies geven de gezichten veel expressie. Raina vertelt op een aangrijpende manier hoe ze gepest wordt op school, hoe ze voor zichzelf opkomt en hoe ze uiteindelijk leert om niet te verzinken in zelfmedelijden. En ze ontdekt hoe ze daaraan kan ontsnappen: door haar aandacht te richten op de dingen die ze leuk vindt. Geen wereldschokkende ontdekking, maar binnen het verhaal is het een mooie ontwikkeling. Van onzekere puber verandert Raina in een zelfbewust meisje.

Naar: Annemarie Terhell, www.sevendays.nl [bewerkt]

Bepaal van elke alinea (1 t/m 3) of deze vooral feiten bevat of vooral meningen.
Welke alinea's bevatten vooral feiten?

alinea 1

alinea 2

alinea 3

Overleg met een klasgenoot.

Hebben jullie dezelfde antwoorden?

Oefening

Smile

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292872>

Algemene Informatie

Titel Smile

Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Welke vier zinnen bevatten duidelijk de mening van de schrijfster?

☐

Raina struikelt op een dag bij een renwedstrijdje in de voortuin en verliest daarbij haar voortanden.

☐

Een schoolleven lang tobt ze met operaties, bitjes en beschamende buitenboordbeugels.

☐

Smile is een autobiografisch verhaal, lees je op de achterkant.

☐

Tekenares Raina Telgemeier heeft haar eigen jeugd verstript.

☐

Raina woont in San Francisco, een stad die 's zomers wordt geplaagd door mist en waar uiterlijk

superbelangrijk is.

- ☐ Tijdens haar schooltijd sneuvelen allebei haar voortanden en heeft ze plotseling een gat in haar mond. Ze vindt het moeilijk om daarover te vertellen op school. Na jarenlang gedoe met gips, protheses, allerlei beugels en ontelbaar veel elastiekjes krijgt ze eindelijk weer een mooie lach. Maar dan is ze al een hele reeks klassen, twee verliefdheden, verschillende vriendinnengroepjes en een aardbeving verder.
- ☐ Smile leest prima door en is lekker dramatisch getekend.
- ☐ Wippende neusjes, ogen op schoteltjes en uitvergroete beugelbekkies geven de gezichten veel expressie.
- ☐ Raina vertelt op een aangrijpende manier hoe ze gepest wordt op school, hoe ze voor zichzelf opkomt en hoe ze uiteindelijk leert om niet te verzinken in zelfmedelijden.
- ☐ En ze ontdekt hoe ze daaraan kan ontsnappen: door haar aandacht te richten op de dingen die ze leuk vindt.
- ☐ Geen wereldschokkende ontdekking, maar binnen het verhaal is het een mooie ontwikkeling.
- ☐ Van onzekere puber verandert Raina in een zelfbewust meisje.

In de volgende aanvinkopdracht zie je drie kolommen: feit, mening en argument. Bij je mening kun je ook een argument geven. Dat is een reden waarom je iets vindt.

Toets

Sleepvraag

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2292874>

Algemene Informatie

Titel Sleepvraag
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

Lezen - Feiten, meningen en argumenten

Naast de onderstaande zinnen zie je drie kolommen staan: feit, mening en argument. Vink bij elke zin in ieder geval één vakje aan. Bij je mening kun je **ook** een argument geven. Dat is een reden waarom je iets vindt. Bij sommige zinnen moet je dus twee vakjes aanvinken.

☐

Volgens mij kun je je kleding beter via internet kopen. Dan kun je veel geld besparen.

a

Feit

☐

Verkoudheid is vaak het gevolg van een verminderde weerstand.

b

Mening

☐

Deze film moet je zien! Hij is namelijk ontzettend spannend.

c

Feit

☐

Ik vind Ecuador een fantastisch vakantieland, want de natuur is er prachtig.

d

Mening

☐

De toets was lastiger dan ik had verwacht.

e

Mening

☐

Het nieuwe boek van Helen Fielding is niet zo grappig als het vorige.

f

Argument

☐

Meisjesvoetbal is geweldig, omdat je je daarbij helemaal kunt uitleven.

g

Feit

☐

Mijn broertje is een onuitstaanbare treiterkop.

h

Mening

☐	Ik vind Ecuador een fantastisch vakantieland, want de natuur is er prachtig.	i	Mening
☐	Het geleende geld moet binnen drie jaar worden afgelost.	j	Mening
☐	Volgens mij kun je je kleding beter via internet kopen. Dan kun je veel geld besparen.	k	Argument
☐	Deze film moet je zien! Hij is namelijk ontzettend spannend.	l	Argument
☐	Meisjesvoetbal is geweldig, omdat je je daarbij helemaal kunt uitleven.	m	Argument
☐	De Lybische premier is ontvoerd en daarna bevrijd.	n	Mening

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Feiten en meningen** is het volgende item geselecteerd.

- www.w-sos.nl
Uitleg en oefeningen
- www.youtube.com/watch
Uitleg in filmpje over feit, mening en argument.

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Lezen - Samenvatten

Vooraf

In deze leesopdracht staat **samenvatten** centraal.

Bespreek met een klasgenoot wanneer je gebruik zou kunnen maken van een samenvatting.

Kijk ook naar deze video. Onthoud goed de verschillende stappen, je kunt het gebruiken in deze opdracht.

https://www.youtube.com/embed/KtpNh_9MOk0

Eindproduct-Beoordeling

Aan het eind van deze opdracht kun je:

- omschrijven hoe je een samenvatting gaat maken.
- aangeven met welke vragende voornaamwoorden de vijf W-vragen beginnen.
- omschrijven wat er in de inleiding en het middenstuk van de samenvatting komt te staan.
- aangeven wat je in het slot opneemt.
- uitleggen waarom een goed slot belangrijk is voor een samenvattende tekst.

Werkwijze

Activiteiten

Aan de slag		
Stap		Activiteit
Stap 1		Bestudeer het Kennisbankitems en maak vragen over de Kennisbank.
Stap 2		Je maakt een begin met een samenvatting.

	en 	
Stap 3	en 	Werk verder aan je samenvatting.
Stap 4	en 	Je rondt je samenvatting af.
Afronding		
Onderdeel		Activiteit
Samenvattend		Hier vind je de kennisbank die hoort bij deze opdracht.
Eindopdracht	en 	Is twitteren samenvatten?
Extra opdrachten	en 	Scan de extra opdrachten en bepaal welke opdrachten je wel en welke opdrachten je niet maakt.
Terugkijken		Terugkijken op de opdracht.

Tijd

Voor deze opdracht heb je **2 lesuren** nodig.

Stap 1

Bestudeer eerst onderstaande items uit de Kennisbank Nederlands:

KB: [Lezen: Samenvatting](#)

KB: [Lezen: Tekstopbouw](#)

Beantwoord daarna de volgende vier vragen.

1. Voor welke woorden staan de vijf W's?
 - wie - wat - waar - wanneer - waarom
 - wat - waarom - want - waardoor - waarheen
2. Wat hoort NIET in een samenvatting?
 - Namen van bijpersonen.

- De afloop van een verhaal.
- 3. Hoe geef je kort aan wat het gevolg is van iets?
 - Door het in één zin uit te leggen.
 - Door een pijl te gebruiken.
- 4. Hoe kom je achter de hoofdgedachte in een tekst?
 - Door de kernzinnen te noteren.
 - Door het drie keer goed door te lezen.

Stap 2

Vraag aan je docent een artikel of download het artikel

[Schooluniform als middel tegen pesten.](#)

Van dit artikel ga je een samenvatting maken.

Je werkt in de komende stappen in een tekstdocument.

Geef het document de volgende naam: *Lezen - Samenvatten - Naam*

Fase 1 Verken het artikel

Wat is de titel?

Zijn er tussenkopjes?

Staan er afbeeldingen bij het artikel?

Lees de tekst een keer snel door.

Wat is het onderwerp van het artikel?

Probeer de hoofdgedachte te verwoorden.

Vergelijk hetgeen je nu opgeschreven hebt met wat een klasgenoot opgeschreven heeft.

Hebben jullie ongeveer hetzelfde opgeschreven?

Bespreek eventuele verschillen.

Stap 3

Fase 2 Markeren

Markeer per alinea de signaalwoorden, sleutelwoorden en moeilijke woorden.

Probeer deze woorden in een schema te zetten in je tekstdocument.

Gebruik vragen die beginnen met 'Wie', 'Wat', 'Waar', 'Wanneer' en 'Waarom'.

Vergelijk ook nu je schema met een klasgenoot.

Bespreek weer de verschillen.

Fase 3 Alinea's en kernzinnen

Lees de tekst alinea voor alinea door.

Zet de kernzin per alinea in het schema.

Probeer bij elke alinea een kopje te verzinnen.

Ook het resultaat van Fase 3 bespreek je met een klasgenoot.

Stap 4

Fase 4 Verbanden

Wat zijn de verbanden tussen de alinea's?
Welke alinea's horen bij elkaar? En waarom?
Noteer het in je tekstdocument.

Fase 5 Samenvatten

Schrijf een samenvatting met alle informatie die je tot nu toe hebt verzameld.
Probeer de tekst in eigen woorden samen te vatten.
Schrijf de samenvatting in je tekstdocument.

Laat je samenvatting lezen door een klasgenoot.

Lees ook zijn of haar samenvatting.

Zijn jullie tevreden over het resultaat?

Bij de eindopdracht lever je je samenvatting in bij je docent. Daar lees je ook de beoordelingscriteria.

Stap 5

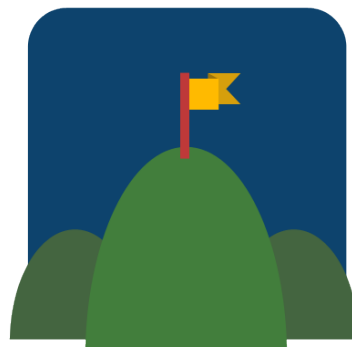
Kan het nog korter?

In Twitter heb je niet meer dan 140 tekens om een bericht te schrijven.
Probeer de samenvatting van het artikel in één Twitterbericht te krijgen.

Plaats het bericht op Twitter en vertel je docent waar hij/zij het bericht kan vinden. Geef je docent ook de samenvatting.

Je docent zal de samenvatting en het Twitterbericht beoordelen aan de hand van de volgende beoordelingscriteria:

- de tekst bevat maximaal 140 tekens.
- de tekst is kort en bondig geschreven.
- de kern van het verhaal is weergegeven.
- het bericht is foutloos geschreven.

Lever ook je samenvatting in bij je docent. Bij de beoordeling van je samenvatting let je docent op het volgende:

- Je hebt de verschillende fasen doorlopen en de tussenproducten met een klasgenoot besproken.
- In de samenvatting staan de belangrijkste zaken uit het artikel.
- De samenvatting is in goed Nederlands geschreven, met gebruik van de spellingcontrole.

Extra - LvoorL

Leerlingen voor leerlingen

Op de website www.lvoorl.nl vind je verschillende video's die door leerlingen voor leerlingen zijn gemaakt.

Hieronder staat een video die goed past bij dit thema.
Bekijk de video. Kun je de video goed volgen?
Bespreek de inhoud van de video met een klasgenoot.

<https://maken.wikiwijs.nl/bestanden/590689/alineaopbouw%20en%20kernzinnen.mp4>

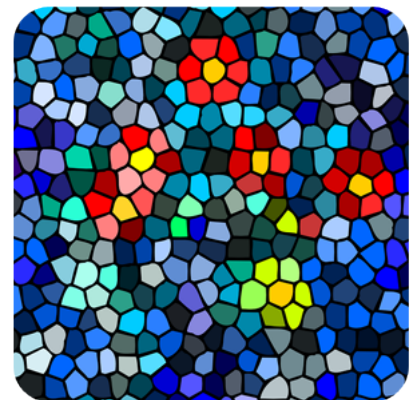
Let op:

Als je een video wilt stoppen, druk dan eerst op de stopknop en klik dan de popup weg.

Extra opdrachten

Samenvatten

Hier vind je een aantal extra oefeningen m.b.t. samenvatten.

Oefening

Samenvatten - 1

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2293005>

Algemene Informatie

Titel Samenvatten - 1

Paniek! Een prei!

1. **Ben je bang voor wortels? Krijg je paniekaanvallen van prei? Grote kans dat je aan lachanofobie lijdt. Oftewel: angst voor groenten en fruit. Het klinkt als een grapje, maar het is geen pretje. Kom dan maar eens aan je gezonde twee ons groenten en twee stuks fruit per dag. En uit eten gaan kun bijna wel vergeten.**
2. In paniek raken van een doperwt of sperzieboon. Het lijkt onzin, maar sommige mensen hebben daar echt last van. Hoeveel mensen aan de groenfobie lijden, is niet precies bekend. Maar regelmatig duikt er in de pers opeens een persoon op die alleen instantnoedels of hotdogs eet, omdat groente en fruit te eng is.
Narigheid
3. Hoe kun je doodsbang worden voor een onschuldig stukje groenvoer? Volgens psychologen komt de angst voor groente vaak voort uit een nare gebeurtenis in de jeugd (net zoals veel andere fobieën). Kinderen zijn sowieso al vaak geen liefhebbers van groenten en fruit (tenzij het heel zacht en zoet is). Als een ouder een extreem strenge straf uitdeelt aan het weigerachtige kind, dan associeert de uk groenten niet met 'lekker en gezond', maar met 'boze papa of mama'. Oftewel, met narigheid. Als een kind gevoelig is voor angsten kan dat later tot een echte groentefobie lijden.
4. Nou valt er genoeg anders te eten dan groente en fruit. Alleen zitten in vlees of pasta net niet de belangrijke vitamines (zoals vitamine c) in die wel in plantaardig eten zitten. Het gevolg voor de groentebangerd: een gammele gezondheid. Met gedragstherapie kan de lachanofoob van de groenteangst afkomen. En dan doperwt voor doperwt, toch weer aan gezonde groenten wennen.

Naar: Melanie Metz, www.quest.nl, 24/09/2013

MAIN_SECTION

Lezen - samenvatting

Welke van onderstaande zinnen horen thuis in een samenvatting van deze tekst? Klik vier zinnen aan.

- ☐ Sommige mensen hebben last van lachanofobie, angst voor groenten en fruit.
- ☐ Kom dan maar eens aan je gezonde twee ons groenten en twee stuks fruit per dag.
- ☐ Als je lachanofobie hebt, kun je uit eten gaan bijna wel vergeten.
- ☐ Volgens psychologen komt de angst voor groente vaak voort uit een nare gebeurtenis in de jeugd.

- ☐ Kinderen zijn sowieso al vaak geen liefhebbers van groenten en fruit.
 - ☐ Er valt genoeg anders te eten dan groente en fruit, bijvoorbeeld vlees of pasta.
 - ☐ Als je geen groente of fruit kunt eten mis je belangrijke vitamines.
 - ☐ Gedragstherapie kan je van lachanofobie afhelpen.
-

Lezen - samenvatting

Welke beweringen over de inleiding (alinea 1) zijn juist?
Vink **twee** zinnen aan?

- ☐ In de inleiding staat het onderwerp van een tekst.
 - ☐ De inleiding geeft een korte samenvatting van de tekst.
 - ☐ De inleiding moet de lezer overhalen om de hele tekst te lezen.
 - ☐ In de inleiding staat de hoofdgedachte van de tekst.
-

Oefening

Samenvatten-2

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2293006>

Algemene Informatie

Titel Samenvatten-2
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

Lezen - samenvatting

Welke beweringen over de inleiding (alineea 1) zijn juist?
Vink **twee** zinnen aan?

- ☐ In de inleiding staat het onderwerp van een tekst.
- ☐ De inleiding geeft een korte samenvatting van de tekst.
- ☐ De inleiding moet de lezer overhalen om de hele tekst te lezen.
- ☐ In de inleiding staat de hoofdgedachte van de tekst.

Oefening

Samenvatten - 2

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2293008>

Algemene Informatie

Titel Samenvatten - 2
Aantal Vragen 2

Gen-voedsel

1. De afgelopen tien jaar zijn er talloze onderzoeken gedaan om uit te zoeken of consumenten

- genetisch gemodificeerde (GM) producten zouden kopen.
2. Via de verplichte etiketten op GM-producten, konden de onderzoekers van de TU Delft nu ook het werkelijke koopgedrag van consumenten vastleggen. Het onderzoek vond plaats in een aantal Europese landen: Tsjechië, Estland, Duitsland, Nederland, Polen, Slovenië, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.
 3. Genetische modificatie (GM) is een techniek die de eigenschappen van bacteriën, gisten of planten verandert. Met GM worden genen met positieve eigenschappen van bijvoorbeeld bacteriën of planten, toegevoegd aan een ander organisme.
 4. Slechts 30 procent van de ondervraagde consumenten zei het kopen van GM-producten te vermijden, maar 1 op de 4 van deze groep had toch een GM-product gekocht. Van de totale groep consumenten die producten met een GM-etiket hadden gekocht, dacht bijna de helft dat zij dat niet hadden gedaan. Twintig procent van hen dacht van wel en 30 procent wist het niet.
 5. Volgens de onderzoekers geeft dat aan dat sommige consumenten het etiket niet lezen of dat het hen eigenlijk niet kan schelen of ze wel of geen GM-producten kopen. De resultaten van het onderzoek zijn gepubliceerd in GM Food & Crops.

Naar: Ilona Meernik, www.gezondheidsnet.nl, 14/10/2013

MAIN_SECTION

Lezen - samenvatting

Hieronder lees je vier samenvattingen.

Welke samenvatting geeft de kern van de tekst Gen-voedsel het best weer?

- ☐ Veel mensen zeggen geen genetisch gemodificeerd voedsel te willen kopen, maar doen dit vaak wel. Dat blijkt uit onderzoek van de TU Delft.
- ☐ De afgelopen tien jaar zijn er talloze onderzoeken gedaan om uit te zoeken of consumenten genetisch gemodificeerde (GM) producten zouden kopen. Ook de TU Delft heeft nu onderzoek verricht.
- ☐ Veel consumenten lezen de etiketten op voedselproducten niet, omdat het ze niet interesseert, zo blijkt uit onderzoek van de TU Delft.
- ☐ Via de verplichte etiketten op GM-producten, hebben onderzoekers van de TU Delft nu het werkelijke koopgedrag van consumenten vast kunnen leggen.

Lezen - samenvatting

Boven welke alinea van het middenstuk van de tekst 'Gen-voedsel' kun je het kopje 'Wat is GM' zetten?

☐ Alinea 1

☐ Alinea 3

☐ Alinea 4

Oefening

Sleepvraag - Leven in meerdere culturen
<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2293010>

Algemene Informatie

Titel Sleepvraag - Leven in meerdere culturen
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Inleiding ☐

a. alinea 2

Deel van het middenstuk ☐

b. alinea 5

Slot ☐

c. alinea 1

Oefening

Zinnen weglaten

<https://maken.wikiwijs.nl/p/questionnaire/standalone/2293012>

Algemene Informatie

Titel Zinnen weglaten
Aantal Vragen 1

MAIN_SECTION

1

Onderstaande samenvatting van de tekst 'Leven in meerdere culturen is goed voor je' is te lang. Welke zinnen kun je **weglaten**? Klik vier zinnen aan.

☐

Jongleren met meerdere talen is bovendien goed voor je denkvermogen.

☐

Je kunt bijvoorbeeld beter multitasken.

☐

Zo konden biculturelen meer nieuwe toepassingen voor een baksteen bedenken dan mensen met maar één cultuur.

☐

Je leert dan moeiteloos aanpassen aan verschillende situaties.

☐

Maar als je bicultureel wordt, heeft dat veel voordelen.

☐

Of je bent veel te direct, waardoor je mensen beledigt.

☐

Ook blijkt dat biculturelen op hun werk een betere reputatie hebben en vaker promotie maken.

☐

Uit onderzoek blijkt ook dat mensen die deel uitmaken van twee culturen creatiever zijn.

☐

Een nieuwe cultuur 'leren' is lastig.

☐

Je komt bijvoorbeeld te vroeg op feestjes.

Verderkijker

De Verderkijker biedt bij de opdracht passende externe linkjes naar uitleg, oefenmateriaal of filmpjes.

Voor het onderdeel **Samenvatten** is het volgende item geselecteerd.

- www.leestrainer.nl
Oefeningen

In de Verderkijker wordt gebruik gemaakt van beeld- en filmmateriaal dat beschikbaar is op internet.

Bij het gebruik zijn we uitgegaan van fair use.

Mocht u vragen/opmerkingen hebben, of constateert u een niet-werkende link, horen wij dit natuurlijk graag.

Dit kan via onze [helpdesk](#)

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	content VO- ; Carlijn Hogema
Team	Wikiwijs Maken Auteurs
Laatst gewijzigd	20 juni 2024 om 13:45
Licentie	De Internationale Creative Commons 4.0 licentie waarbij de gebruiker het werk mag kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken mag maken onder de voorwaarden: Naamsvermelding en Gelijk Delen, zie http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/ . Meer informatie over de CC Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationale licentie licentie.

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Leerniveaus	VWO 2, HAVO 1, VWO 1, HAVO 2
Leerinhoud en doelen	Techniek en woordenschat, Evalueren, Lezen van zakelijke teksten (Nederlands), Nederlands, Begrijpen, Interpreteren, Samenvatten, Opzoeken, Leesvaardigheid
Eindgebruiker	leerling/student
Trefwoorden	arrangeerbaar, leerlijn, rearrangeerbare